QUESTION FOR ANSWERS ON THE DAY (BUT NOT TAKEN UP).

GRANT OF LOANS TO RYOTS

634. SRI P. MUNIYAPPA (Mulbagal).—

13. Will the Minister for Revenue be pleased to staee:—

(*a*) whether it is proposod to grant loans to ryots at 3 per cent of interest for digging irrigation wells and to in stal pumpsets;

(*b*) if so, the aotion taken in this behalf ?

SRI N. HUTCHAMASTHYAGOWDA.—(Minister for Revenue)

(*a*) No.

(*b*) Does not arise

EMPLOYMENT EXCHANGE AT DAVANGERE

731. SMT. C. NAGAMMA KESHAVA MURTHY.—(Davangere)

Will the Minister for Labour be pleased to state:—

(*a*) whether the proposal to start an independent Employment Exchange Office at Davangere. it being taken up :

(*b*) if so, when it will be started ?

SRI AZEEZ SAIT. (Minister for Labour).—

(*a*) and (*b*) Yes. It is proposed to set up a Town Employment Exchange at Davangere, during, the current year.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE.

(*i*) *Re. Termination of Services of teacher of private College of Karnatake University*

SRI KONANDUR LINGAPPA (Thirthahalli) —I call the attention of the Ministes for Education to the possible termination of services of teachers of Private Colleges affiliated to Karnatak University.

SRI A. R. BADRINARAYAN (Minister for Education)

Sri I State as follows:—

The Hon'ble Member has stated that the private College Teachers are afraid that the respective Managements mey terminate their services. Unless their fears are well founded and mauifests itself in specific cases of termination, notaction can be taken. If some of these

(Sri A. R. Badrinarayan)

teachers are appointed against leave vacancies or deputation vacancies their term of appointment being co-terminus with either the leave vacancy or deputation vacancy, their services will have to be terminated so as to make room for the regular incumbents who have either returned from training or leave.

The Grant-in-Aid Code of Collegiate Education contemplates only two courses of action against the erringmanagements (a) to derecognise the institutions and (b) to stop or reduce the grants payable to institutions. Experience has shown that whenever any of these courses are resorted to the sufferers are the teachers and the students concerned. It is with a view to suggest suiteble administrative and statutory remedies that the Government have appointed a 'one Man Commission of Enquiry' Concurrently, action is also being taken to amend the Grant-in-aid to ensure reasonable opportunity to the persons who are removed from service to defence their cases by prefering an appeal to the Director of Collegiate Fducation in the first instance.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ :—ತಮ್ಮ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಕೊಲೆಜಿಯೇಟ್ ಎಜುಕೇಷನ್ ಅವರಿಗೆ ಅಪೀಲ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟಕ್ಕಂತಹ ಏನು ತೊಂದರೆಗಳು ಇವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಕೊಲೇಜ್‌ಯೇಟ್ ಎಜುಕೇಷ್ ಇವರಿಗೆ ಜುಲೈ ೨೧, ೧೯೭೨ನೇ ದಿನ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸಿ. ಪಾಟೀಲ್ ಲೆಕ್ಚರರ್, ಆರ್ಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಸಯನ್ಸ್ ಕಾಲೇಜ್, ಹಿಡ್‌ಕಲ್, ಬಿಜಾಪುರ—ಇವರು ಒಂದು ರೆಪ್ರಸೆಂಟೇಷನ್ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಅನೇಕ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳನ್ನು ಬರ್ಖಾಸ್ತ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ಖಾಸಗೀ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳಿಗೆ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಏನು ತೊಂದರೆ ಇದೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೊಂದು ರೆಪ್ರಸೆಂಟೇಷನ್ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ಇವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಇವರು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪೆಚ್ಚಿನ ಅಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿ ಅವರ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎ ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ್ : ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ನವರು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

(*ii*) *re : Closure of Schools in Hosanagar taluk.*

SRI S. M. SHEERANALY CHANDRASHEKAR (Hosanagar) : I call the attention of the Minister for Education to the closure of schools in Hosangagar Taluk due to non-appointment of teachers.

SRI A. R. BADRINARAYAN (Minister for Education) ; Sir I Statei as follows :

It has been ascertained that there were 69 vacancies in this taluk. These posts could not be filled up immediately; as orders appointing the District Level Recruitment Committees to appoint Primary School Teachers were issued only in February 1972 *vide* Government Order No. ED 289 DPI 71 dated 9th February 1972. Immediately after issue

of the Government Order action has been taken to fill up these posts. The matter has been attdneed to on top priority basis and appointment orders have already issued for all these posts.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ. ಶೀರನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಇವತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಹೊಸನಗರದಿಂದ ನನಗೆ ಟ್ರಂಕ್‌ಕಾಲ್ ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸ್ಕೂಲುಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಜಾಯಿಂಟ್ ಡೈರೆಕ್ಟರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಲೋಕಲ್ ಕಾಂಡ್ಡಿಡೇಟ್ ಆಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪರ್ಮಿಷನ್ ಕೇಳಿ ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಯಾವಗ ಪರ್ಮಿಷನ್ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಸುತ್ತೀರಿ ?

SRI A. R. BADRINARAYAN.—According to my information, appointment orders have already been issued ; but according to Hon. Member's information if there are any shortcomings, they will be attended to immediately.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ :—ತಾವು ಆರ್ಡರ್ಸ್ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ನೂರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಗೆ ಪೋರ್ಷನ್ ಪೂರ್ತಿಯಾಗದೆ ಫೇಲ್ ಆಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ೨೪ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ ?

SRI A. R. BADRINARAYAN. District Yes.

(iii) Re : rise in Priee of Jowan in Bijapur District

SRI M. M. SAJJAN (Muddebihal) :—I call the attention of the Minister of State for Food and Civil Supplies to the rise in price of jowar in Bijapur District.

SRIMATI E. E. VAZ (Minister of State for Food and Civil Supplies) .—I State as follows :

Calling Attention ; Notice No. 166 by Shri M. M. Sajjan, M.L.A.

"I call the attention of the Minister of State for Food and Civil Supplies to the serious situation arisen in Bijapur District, due to the rising price of Jowar under the scarcity conditions and also due to the fact that Jowar is carried out of Bijapur District by merchants for selling in adjoining States, *viz.*, Maharshtra etc."

STATEMENT

A target of 30,000 tonnes of jowar was fixed for procurement for the crop year 1971–72, commencing from September, 1971. Due to all round failure of crops in the major jowar growing areas of the State and intervention of General Election, not much jowar could be

(Smt. E. E. Vaz)

procured. The quantity of jowar procured during the last khariff season is as follows :

		In Tonnes
(1) Belgaum	...	551
(2) Dharwar	...	Nil
(3) Bijapgr	...	Nil
(4) Gulbarga	...	8
(5) Raichur	...	Nil
(6) Bidar	...	143
Total khariff Jowar procured.		702 tones

Compared to the jowar procured during the last khariff season, procurement of jowar during the rabi season has been somewhat better. A total quarntity of 1,957 tonnes of rabi jowar has been procured as on 19th July 1972. The District-wise procurement of rabi jowar is as follows :—

(1) Belgaum	...	Nil
(2) Dharwar	...	32 tonnes
(3) Bijapur	...	795 ,,
(4) Raichur	...	105 ,,
(5) Gulbarga	...	1,025 ,,
(6) Bidar	...	Nil
Total Rabi jowar procured		1,957 tonnes

It is seen from the above while the procurement of jowar in Bijapur District during the last khariff season is nil, a total quantity of 800 tonnes of robi jowar has been procured so far in Bijapur District and the sam would be released for local cousumption for August, 1972 and till then, bajra, wheat and rice are being issued.

The rise in the paice of jowar is obnormal from the 1st week of July, 1972 mainly on account of failure of khariff crop in Bijapur District.

Regarding smuggling of jowar, the Superintendent of Police has issued strict instructions to the subordinate officers to be more vigilant, to see that the smuggling of jowar out of the State is put an end to and to book the offenders.

2-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಂ. ಸಜ್ಜನ್.—ಜೋಳದ ಅಭಾವವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ್ಯಾವ ಕ್ರಮಂಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ ?

Smt. E. E. VAZ.—It is under the active consideration of the Government.

SRI M. M. SAJJAN.—There are serious drought conditions in Bijapur District and the Commodities are being carried to other places and sold at high prices. Why is the Government not taking serious measures against such smugglers and to bring down prices immediately?

Smt. E. E. VAZ.—We are taking active measures to book the offenders.

Controlling the rise in prices of food materials

ಶ್ರೀ ಕೆ ಎಂ. ನಾಗಣ್ಣ (ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಣಿಯವರೇ, ಸುಮಾರು ೨ ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಆಹಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದುವರೆಗೆ ಅವರು ಏನೂ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು ಜನತೆಗೆ ಇದರಿಂದ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ತರಹದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪಾದನೆ ಬಾರದೇ ಇರಲಿ ಎಂದು ಅವರು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆದರೆ ಅವರು ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬೇಡಿಕೆ ಏನೆಂದರೆ, ಈಗಲಾದರೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬೇಕು. ಕ್ರಮ ಯಾವಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು : ತಾವೇನಾದರೂ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀಮತಿ ಇ. ಇ. ವಾಜ್ : ಅದನ್ನು ನಾಳೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ : ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್. ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಒಂದು ಕಾಲ್ ಅಟೆನ್‌ಷನ್ ನೋಟೀಸ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ; ಅವರಿಗೆ ವರದಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಳೆ ಅದನ್ನು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

Replies by Ministers to be in Kannada

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್.—ಈಗ ಆಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಏಕೋ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಹೋಗಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವವರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕೊಡುವವರೂ ಸಹ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಯಾರ್ಯಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲಿ. ಈಗ ಅವರು ಏನು ಹೇಳಿದರೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಏನು ಕೇಳಬೇಕೋ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಅಪಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ಬರುವವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅಪಮಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? matter expunged as ordered by the chair.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದು ಅದು ಭಾಷೆ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕರುಳು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್.—ಏಕೆ ಅಪಮಾನದ ಮಾತು ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಯಾವುದೂ ಅಪಮಾನದ ಮಾತು, ಯಾವದೂ ಅಪಮಾನದ ಮಾತಲ್ಲವೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬೈ ಪಾಟೀಲ್.—ಅವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಮಾತನಾಡಬಾರದು ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಸರ್ವೇ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡವುದನ್ನು ಅಕ್ಷನಿಷ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಪಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಷುಗರ್ ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್ ಇರತಕ್ಕವರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಂ ಇದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪತೋಟಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ನಾನಂ ತಮಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲ್ ಅವರು ಉದ್ವೇಗವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. Matter expunger as ordered by the chair.

ಶ್ರೀಪಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ತಾವು ಹೆಂಗಸರ ಪರವಾಗಿ ಮಾಡ ಮಾಡಿ, ನನ್ನ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಕನ್ನಡ ಬರತಕ್ಕವರು ಏಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬೈ. ಪಾಟೀಲ್.—ನಾನೂ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು. ಯಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರು ಬೇರೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಮಾತನಾಡಲಿ. ಆದರೆ, ಕನ್ನಡ ಬರತಕ್ಕವರು ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

PURCHASE OF PRIZE WINNING LOTTERY STICKETS

SRI H. S. SIDDAPPA.—Madam Speaker, Before you go to the next subject, I want to submit a point because the Chief Minister is here and that is about the black money which the Government knowingly or unknowingly is allowing. The price winning lottery tickets are being purchased by black-money people paying a higher rate.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈ ವಿಚಾರ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ.

SRI H. S. SIDDAPPA.—To avoid this, I would like to suggest that when the lottery tickets are sold, purchaser's name should be entered. Otherwise, lakhs of rupees are taken over by black-money people and they convert it into white money very easily by paying a thousand rupees more. To avoid that, I would request the Chief Minister to see that it is regularised so that black-money is not converted into white money and Government income is not lost and the encouragement to black-market is taken away. I wanted to draw the attention of the Hon'ble Chief Minister to this matter.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ (ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಲಾಟರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನ ಬರತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಅದರತ್ತ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲರು ಈಗೇನೋ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಇಂಥ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಷ್ಟೊಂದು ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ನಮಗೆ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನವಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಅದು ತೀರಾ ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈ ಸಭೆಯ ಹಾಗೂ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ವಾಸ್ತವವಾದ ಅಂಶಗಳು

ಇನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಲಾಟರಿ ಟಿಕೆಟುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ್ನ ಯಾರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವರ ಹೆಸರನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಅಷ್ಟು ಹಗುರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಕಾರಣ ಕೆಲವರು ಈಗಾಗಲೇ ೧೫-೨೦ ಸಾವಿರ ಟಿಕೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾವೀಗ ವಿಚಾರವನ್ನು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೀರಿ ಇದನ್ನು ನಾನು ಕೂಡಲೆ ಎಗ್ಜಾಮಿನ್ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇವರು ಸಮಾಜವಾದ ತರುತ್ತೇವೆಂದು.....,

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಬಾಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದವರು ಸತ್ತರೆ ಅವಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ?

ಆ ವಿಚಾರ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಚ್ಚಿಗೆ ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇತಕ್ಕೆ ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು, ಬದುಕುವುದೇ ಬೇಡ ಎಂದು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆತನಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡು ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟಮಾಡಿಕೋ ಎಂದು ಯಾರೂ ಆತನಿಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಈ ದುರಂತವಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಏನು ?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಇದು ತೀರಾ ನಾಚಿಗೇಡಿನ, Matter not recorded or expuged as ordered by the chair.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು :—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಬಾರದು.

CONDITIONS AT THE GOVERNMENT HOSPITALS

(MADAM SPEAKER on legs)

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ನಾನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ, ಅಲ್ಲಿನ ದೃಶ್ಯ ನೋಡಿದರೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದರೂ ಕೇಳಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಸಂಸಾರಗಳು ದುರ್ಗತಿಗೀಡಾಗಿವೆ. ಮುಂದೆ ಈ ರೀತಿ ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಂಸಾರಗಳು ಹಾಳಾಗಿವೆ, ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಅನೇಕರು ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಲಘುವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ನನಗೆ ಸಂಕಟವಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರವೇ ಹೋಗಿ ತಾವು ಕೇಳಿ, ಈಗ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ, ತಾವು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾವು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಳಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಎರಡು ದಿವಸ ಮಾತ್ರ ಅಧಿವೇಶನವಿದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ನೀವು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿ.

MADAM SPEAKER.—Will Sri Vatal Nagaraj withdrw from the House..... ? Will be withdraw from the House immediately ;..... I am going to name him now ..... Will he please sit down ?

(SRI VATAL NAGARAJ aresumed his seat.)

SALE OF FERTILIZERS BY THE MADRAS FERTRILIZERS COMPANY

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ ಮುಜುನಾಥ್.—ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಯವರು ರೈತರಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದು ಮದ್ರಾಸಿನ ಫರ್ಟಿಲೈಜರ್ಸ್ ಕಂಪನಿಯಿಂದ ಬಂದಿರುವುದು. ಆದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಜಿಗೆ ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಗ್ರಾಂ ಮರಳು ಬರಕೆಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಟನ್ ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಬೆರೆಸಿರುವ ಮರಳಿನ ಬೆಲೆ ಸುಮಾರು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಆಗಬಹುದು. ಗೊಬ್ಬರದ ಪೂರೈಕೆ ತರಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್.—)

ಇನ್ನೊಂದು ೧೬ನೇ ಜೂನ್ ೧೯೭೨ರ ಡೆಕನ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ Case against city advocate ಎಂದಿದೆ. ಸೆನೇಟ್ ಮೆಂಬರೊಬ್ಬರು ಹಿಂದಿನ ಎಲ್. ಸಿ. ಮೆಂಬರ್ ಮೇಲೆ ಕೇಸು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೋ ಏನೋ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು.....

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

SRI D. DEVARAJ URS.—I am not prapared to make allowance for such allegations without giving notice. Without letting me know what it is ; if the Hon. Member goes on making allegations, it should not be allowed. This is not the way for the member to raise it. I resent the allegations.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್.—ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರಿವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ ರಾತ್ರಿ ೧೦ ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ರಿಕಾರ್ಡ್ ನೋಡಿದರು, ಹೀಗಾದರೆ ನಮಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯೇನು ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಲ್ಲ, ಅವರು ಬರಲಿ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಮಂಗಳೂರು ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಫರ್ಟಿಲೈಜರ್ಸ್ ಎಂದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಕೂ ಮದ್ರಾಸಿನವರನ್ನೇ ಕರೆಸಿ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಬರಲಿ.

DISCUSSION FOR SHORT DURATION

Re : The Palaces of the former Maharaja of Mysore.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ (ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಹಾರಾಜರ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳು ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಊಟಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಅನಿಸುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ವಿಷಯ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಸರಕಾರದವರು ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ತತ್ವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆದಿದೆಯೇ, ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ರಾಜಧನ ರದ್ದಾದಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಪೆಚ್ಚಿಗೆ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಹ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇದು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ ಎಂದು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಅವರ ಪಾರ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಈ ಅರಮನೆಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಮಾನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ "ನಾನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಡುವುದಿಲ್ಲ, ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು. ಈ ಮಹಾರಾಜರ ಅರಮನೆಯ ವಿಷಯದ ವ್ಯವಹಾರ ಪೂರ್ತಿ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆ ಎನ್ನುವ ಸಂಶಯ ಬಂದಿದೆ; ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಮುಖ್ಯತ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ೨-೩ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತವೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಹಾರಾಜರ ಸ್ವತ್ತು ಅಂದರೆ ಈ ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕು ಇದೆಯೇ ?

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಈ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಲೀಗಲಿಸ್ಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಹ್ಯೂಮನಿಸ್ಟಿಕ್ ಪಾಯಂಟ್ ಆಫ್ ವ್ಯೂನಿಂದ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಉತ್ತರ ಬರಬೇಕು, ಬಂದಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ ಆನ್ನುವುದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕಾನೂನಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಅದು ಆಷ್ಟು ನಮಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಕೆ. ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿಯವರ ಸರ್ಕಾರ ಇದ್ದಾಗ ಆಗಿನ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಲಿಸ್ಟನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಮಹಾರಾಜರ ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಸಹ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ? ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಈವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಹೀಗಾಟ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ? ಈ ರೀತಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಕ್ಯುಮೆಂಟರಿ ಪ್ರೂಫ್ ಏನು ಇದೆ? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದಾಖಲೆಪತ್ರಗಳನ್ನು ಈ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ? ಈ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಆಡಕವಾಗಿರಕ್ಕಂಥ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಏನು ಇವೆ ? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಆಕ್ಟ್ ಏನು ಹೇಳಂತ್ತದೆ ? ಮಂತ್ತು ಪ್ರೀವಿ ಪರ್ಸನ್ ಆಂಡ್ ಪ್ರೀವಿಲೇಜಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿರಿ. ಈ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ಸ್ ಎಲ್ಲಾ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರೆ ಇದು ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆಯೋ ಅಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರುಮೆಂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಅಕ್ಸೆಷನ್ ಕಾಪಿ ನಾನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅವನ್ನು ತಾವು ಬೇಕಾದರೆ ಓದಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಪರ್ಟೀಸ್ ಆವರಿಗೇ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು ಎನ್ನುವ ಅಂಶ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹಿಂದಿನ ರಾಜರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಹೋಯಿತ , ಹೊಸದಾದ ಆಳ್ವಿಕೆ ಬಂದಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗಬೇಕಾದರೂ ಅದು ಆಸೆಂಬ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕು. ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ. ಈ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳ ವಿಚಾರವೂ ಈಗ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಲಿಸ್ಟ್ ಆಫ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿಸ್‌ನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ವೆರಿಫೈ ಹಾಡಿ ಅವರು ಆ ಪ್ರಾಪರ್ಟೀಸ್‌ನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಆ ಲಿಸ್ಟ್ ನಿಮ್ಮ ಇದೆ. ಆ ಲಿಸ್ಟ್‌ನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡಿ. ಆ ಲಿಸ್ಟನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಅಂತ ನನಗಂತೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಬಲ್ಲವರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಆ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಿ ಆದರ ಟಗ್ಗೆ ನಕ್ಕಾನುಕ್ಕಿ ಸ್ಕ್ರಾಟಿನೈಜ್ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಏನೋ ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಹಾಡುತ್ತೀರಿ, ಕಣ್ಣಾಮುಚ್ಚಾಲೆ ಆಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಲಿಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮ್ಮಿಂದ ಮಾಡಿದೆ; ಈ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳನ್ನೂ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವತ್ತು; ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಹೇಳದೆ ಇರಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನಡವಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ತಿಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾರಾಜರ ಅರಮನೆಗಳು ಏನು ಇವೆಯೋ ಅದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸ್ವತ್ತು ಎಂದು ನಾನಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆ ಯಾರ ಹಣದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ? ಅದು ಮುಖ್ಯ. ಅದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದು. ಅದು ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ ದೇಶಕ್ಕೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಜನಗಳ ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿದಂಥ ಅರಮನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಆದಕ ಮೇಂಟೇನೆನ್ಸ್ ನಾವೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲವೇ ? ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಅರಮನೆಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆ ವಸೂಲ್ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸ್ವತ್ತು ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಾ ಅದು ಒಬ್ಬ ರಾಜರ ಸ್ವತ್ತು ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯ.

ಇನ್ನು ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಲಿಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ಸ್‌ನು ಕೇಳಿದ್ದು ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆಗಲೇ ಲಿಜಿಸ್ಲೇಚರ್ ಸೆಕ್ರೆಟಿಯವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿಲಿಸ್ಟ್ ಒಂದನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವು ಕಾನ್ಫಿಡೆನ್ಷಿಯಲ್ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ಸ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನನಗೆ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ ವ್ಯವಹಾರ ಎಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದೇ ಬರಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರು ದೊಡ್ಡವರು ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರ ಅರಮನೆಗಳು ಮುನಿಸಿಪಲ್ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು: It is a Public document. It cannot be hidden at all. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಇದು ಸೀಕ್ರೆಟ್ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿದರೆ ಇದು ಅವರ ಒಂದು ತತ್ವಕ್ಕೆ, ಅವರ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ.

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್)

ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಾಲೆ ಆಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಾಗಿದೆ ಆದುದರಿಂದ ನಾನಾದರೂ ಹೇಳುವುದು ಆದರ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಲಿಸ್ಟ್‌ನ್ನು ಈ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು ಎಂದು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳುವುದು ನಿಜವೆ, ಅಥವಾ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದದ್ದೆ, ಅಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶಗಳು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಅರಮನೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ ಬಂದಿವೆ. ಏನೆಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿಯವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಇದ್ದಂಥ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೂಡ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಇನ್‌ವಲಿನಿಯಬಲ್ ಎಂದು. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರೂ ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ಆದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಬಂದಿದೆ. I know for certain that it cannot be sold ಎಂದು. ದಿನಾಂಕ ೨೨ನೇ ಜುಲೈ ೧೯೭೨ರ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದೂ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ :—

> "The most significant statement he made was that the Central Government had not yet taken a final decision to remove the inalienability caluse in the Instrument of Accession which has picked up all the dust in the State in the past few days."

ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಆರ್ಥ ಮಾಡಿರುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಈವೇತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬೇಕೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಡೆಕ್ಕಾನ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್ ಕೂಡ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿರುವ ಹೇಳಿಕೆ ಸಾಧಾರಣ ಯಾರೋ ಹೇಳುವಂಥ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಕೇಂದ್ರ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಇಂಥ ಹೇಳಿಕೆ ಬಂತಿರಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ನಾವು ಸರಿಯಾದ ಗಮನವನ್ನು ಹರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂತಿರುವುದೇನೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮ್ಮರ್ ಸೆಷನ್ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಮಾತು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವುದು ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಾಗವಿಲ್ಲ, ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಡೆಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಿದ್ದು, ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಅರಮನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಅಧಿವೇಶನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ, ಎಂದು ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಹರು ಕಂಟಿನ್ಯೂಯಿಟಿ ಇರುವ ಜನ. ಮಾನ್ಯ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರೂ, ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಅಧಿವೇಶನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಜೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅರಮನೆಯನ್ನು, ನಾವೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ರಾಜರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ, ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಕ್ಲಾಜ್ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೂ ಸಹ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಕೂಡ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ಕೂಡ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಅಹರು ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಇದ್ದಾಗ ವಿಚಾರ ಬಂದಿದ್ದು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀವೆಂದು ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಹಿಂದಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಮೀರಿ ಡೆಯಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್‌ಪಾಲಿಯಬಿಲಿಟಿ ಕ್ಲಾಜ್ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಅದನ್ನು ಮಾರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೂ ಲೀಗಲಿಸ್ಟಿಟಿಕ್ ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ಅದು ಲೀಗಲಿಸ್ಟಿಕ್ ಎಂದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ವನ್ನೂ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು. ನಾನು ಹೋದ ಸಲ ಕೇಳಿದಾಗ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಹಾಗೆ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

They must place the entire correspondence before the House. The Chief minister must take us into his confidence. The Government must act like caesers wife-above suspicion. If they want to be suspicion naturally they must place everything before the House ;

ಏನೋ ಮುಂಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಜನ ಒಳಗೊಳಗೇ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ : ಅಂಥ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇದರೊಳಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ, ಈ ತರಹ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, ನಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಾವಾಗಿಯೇ ನೇರವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಏಕೆ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು? ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಎಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ? ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನೇರವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತು ;

Only because the property does not belong to the Maharaja and because there is the inalienability clause, the Government of India asked the previous Government and the present Government as to what their opinion is.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನೀವು ನಮ್ಮ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುವುಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಚೀಫ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿ ಏನೋ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾರೆ ನೋಡಿದರೆ ಹಿಂದೆ ಏನೋ ನಡೆದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಅರಮನೆಗಳನ್ನೂ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ, ಲೀಗಲಿಸ್ಟಿಕ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ವ್ಯೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದೇ ಒಂದು ದಾರಿ ಎಂದರೆ ಅವರು ನಮಗೆ ಎಲ್ಲ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಲಿಸ್ಟ್ ಆಫ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಇಡಬೇಕು ಆಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಪುರಾವೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹ್ಯೂಮನಿಸ್ಟಿಕ್ ಎಂದರೆ ಮಾನವೀಯತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ. ನಾನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಏನೂ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯವರೇ ಇರಬಹುದು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಳ್ಳೆಯವರು. ಅವರೂ ಒಳ್ಳೆಯವರಿರಬಹುದು, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯತನ, ಕೆಟ್ಟತನ, ಇವನ್ನು ಒರೆಹಚ್ಚಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಒಳ್ಳೆಯತನದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಪಾಳೆಯಗಾರಿಕೆ ಪದ್ಧತಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೂ ನಮ್ಮ ಜನ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ತ್ಯಾಗ, ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ, ಲಾಠಿ ಏಟು ತಿಂದಿದ್ದಾರೆ ಕೆಲವು ಪಾಳೆಗಾರಿಕೆ ಪದ್ಧತಿಯ ಅವಶೇಷಗಳಿವೆ. ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೇವೆಂದರೆ ಇರತಕ್ಕ ಪಾಳೆಯಗಾರಿಕೆ ಪದ್ಧತಿಯ ಅವಶೇಷಗಳೆಲ್ಲ ಇರಬಾರದು. ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಯಾವ ಪ್ರತಿಗಾಮೀ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಇರಬಾರದು ಮಾನವೀಯತೆಯ ದೃಷ್ಟಿ ಎಂದರೆ ಅವರು ಪಾಪರಾಗಿದ್ದಾರೆಯೇ? ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ೨೬ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೦೧ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಮಹಾರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಒಂದು ನಯಾಪೈಸೆ ಕೂಡ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು. ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರು ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಅಮೆರಿಕ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಕೌಂಟ್ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಕೆ. ಗೌಬಾ ಎಂಬುವರು, ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯಗಳು, ಅನೀತಿಗಳು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ವರ್ಣಂಜಿತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರಾಜರು ಒಳ್ಳೆಯವರಾದರೂ ಕೂಡ ಪಾಳೆಗಾರಿಕೆ ಪದ್ಧತಿ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಮೈಸೂರಿನ ಜನತೆ ಮತ್ತು ನಾವು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದೇವೆ. ಹ್ಯೂಮನಿಸ್ಟಿಕ್ ಕನೆಸಿಡರೇಶನ್ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಮುಂಚೆ ಶ್ರೀ ಪಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಎತ್ತಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನಿದೆ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥ ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್)

ಸುರಿದುಕೊಂಡು ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಂಥದು ಕರುಳು ಕತ್ತರಿಸುವ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ಆತ ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊನ್ನೆ ದಿನ ಶ್ರೀ ಜಯಪ್ರಕಾಶ ನಾರಾಯಣ ಅವರು ಒಬ್ಬ ಹರಿಜನರ ಮನೆ ಲೂಟಿ ಆಯಿತು, ಪಾತ್ರೆ ಪಡಗ ಎಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಇದು ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ, ಕರುಳು ಕತ್ತರಿಸುವ ವಿಚಾರ. ಇದರ ಬಗೆ ಅನುಕಂಪ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎನ್. ಜಿ. ಇ ಎಫ್ ನಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರು ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಹೊಡೆದು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸಿ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ ಇರುವುದು ಸಹಜ, ಇಲ್ಲಿ ಏನು ಅನುಕಂಪ ಇರಬೇಕು ? ಹ್ಯೂಮನಿಸ್ಟಿಕ್ ಫೀಲಿಂಗ್ ಏನು ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜವಾದ ಮಾತನಾಡುವವರು ಇವು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ರಾಜರಿಗೆ ಅನುಕಂಪ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಅರ್ಥವಿದೆಯೇ ? ಭಿಕಾರಿಯಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾದರೂ ರಾಜರಿಗೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಆವಾಗ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು, ರಾಜಕೀಯ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಏನೋ ಪೆನ್‌ಷನ್ ಕೊಡುತ್ತೀರಲ್ಲ, ಆ ರೀತಿ ಪೆನ್‌ಷನ್ ಕೊಡಬಹುದೋ ಏನೋ ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಬೇಡ ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಾನವೀಯತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶ ಗಮನಿಸೋಣ. ನನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ I also get fevere and go to hospital and most often we do not get treatment. ಈಗ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿ ಔಷಧ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಕೂಡ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಬಗ್ಗೆ ಅದರ ಮಾನವೀಯತೆ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಈಗ ಮಹಾರಾಜರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹ್ಯೂಮನಿಸ್ಟಿಕ್ ಕನಸಿಡರೇಷನ್ ಎಂದರೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಾತು.

There is no place for this humanistic approach. If you really find that there are some people around the Maharaja who are exploiting him you deal with them severely I have no objection.

ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಡ್ರೈವರ್, ಅಥವಾ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬರು ಮಹಾರಾಜರ ಹಣ ನುಂಗಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ, ತಿಂದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಎಂಬವರಂತಿ ಇವೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ. ನಾನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಹಣ ಇದೆ ಅಮೆರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಬಹುದು, ರೇಸಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು, ಕುಡಿಯಲೂ ಬಹುದು, ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಇಂತಹವರು ಈಗ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ಅನುಕಂಪ ತೋರಿಸಿ ಎಂದರೆ ನಾನು ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಜಾರಿಗೆ ತನ್ನಿ, ಸೀಲಿಂಗ್ ತನ್ನಿ, ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಿ ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಗ್ರೌಂಡ್‌ನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಮಾನವೀಯತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಕೂಡದು. ಇಷ್ಟರಮೇಲೆ, ಅವರಿಗೆ ಕಾಂಪನ್ಸೇಷನ್ ಕೊಡಲೇಬೇಕು ಎಂದರೆ You can see that whatever compensation is to be paid is given to him as a nominal token amount. ಘಟನಾವಳಿಯ ಬಗೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಸೊತ್ತನ್ನು ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಕ್ಟೈರ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಆದರೂ ಕೂಡ ನಾಮಿನಲ್ "ಅಮೌಂಟ್" ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಮಾಡಬೇಕೇ ವಿನಹ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ, as far as my party is concerned you should not pay anything. No humanistic question, arises in this case. He can live to-day, tomorrow and for generations. himself and his family.

ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. Of course he is a very very clever Chief Minister, "The decision of the State Government was based on the advice that since the private property settlement of the Maharaja was finalised by the Government of India it was open to the Government of India alone to modify that settlement and revoke the inalienability clause." ಎಂದು

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. It is a very important point. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ even according to the Chief Minister this issue is still open, it is not at all a closed issue. He has got a right to sell away the property. I must take it as correct only because these days even whatever appears in the press is also questioned.

Even taken for granted what is stated here is true, ಬೇರೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. ಇನ್ ಏಲಿಯಬಿಲಿಟಿ ಕ್ಲಾಸ್ ಇನ್ನೂ ಓಪನ್ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇರಬೇಕಾದರೆ ನಾನಾದರೂ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ, ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರದವರು ಮೊದಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಆಸ್ತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಏನು ಏನು ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೋ, ಗರೀಬಿ ಹಠಾವ್ ಅಂತ ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅದರ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ; ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಎಂದರೆ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮೇಂಟೇನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಾಮಾಜದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾನೂನು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ದಿಟ್ಟತನ ತೋರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೊಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಂದ್ರದವರು ಇದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅದು ತಪ್ಪು ಅದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದರೆ ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ: ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೀಗಂದಿದ್ದಾರೆ I find the pulse of the people and that is why I am naming the state as Karnataka. In this case also the pulse of the people is against giving the right of sale to Maharaja. ಆದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ದಿಟ್ಟತನ ತೋರಿಸಬೇಕು, ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಆಗಿರುವ ಕರೆಸ್ಪಾಂಡೆನ್ಸ್ ಅನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಟೇಬಲ್ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು, ಇನ್ನೊಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಊಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ಅವರೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎರಡನೆಯದು ಇವಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ನೇರವಾಗಿ ಪಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಮೂರನೆಯದು, ಈ ಬೆಂಗಳೂರು ಅರಮನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು, ಸೈಟ್ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎನೆಂದರೆ, ಇದನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ ಮಾಡಿ, ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪರ್ಪಸ್‌ಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಶಾಲವಾದ ಪಾರ್ಕ್ ಮಾಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕೇ ವಿನಾ ಪ್ರೈವೇಟ್‌ನವರು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಕೂಡದು. ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಮ್ಯೂಜಿಯಂ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದು ಈ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ದೇಶ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ, ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

SRI K. PUTTASWAMY (Chamundeswari).—Madam Speaker, before proceeding to speak on this issue I went to make one point clear that I have all respect for the person of his Highness the Maharaja I also know that the Chief Minister is second to none in safeguarding the interests of the State. With these introductory remarks I would like to make a few observations on this issue.

Madam Speaker, I am sure the House is fully aware of the history of Mysore State in the 19th century. For about half a century the State was under the direct administration of Britishers and the administration was handed over to the Royal family in the year 1880. While doing so, some conditions were imposed. One of the conditions was that the Civil list of His Highness the Maharaja should be separate

(SRI K. PUTTASWAMY)

from the funds of theGovernment and the second condition was the creation of the Representative Assembly and the third one was the Dewan had to be appointed with the approval of the British Government. These three were the important conditions among other conditions. Why I am taking the house to the history of 19th century is to show that these three palaces were not acquired entirely from the funds of the palace. They were acquired, as far as I understand, from the funds of the State. Perhaps this was the reason for imposing the condition of inalienability at the time of preparing the private property list.

Madam Speaker, I am also sure, that the House knows to what extent the native princes enjoyed the sovereign powers. Before 1947 the sovereignity vested in the Britishers. The major princes were however enjoying as much freedom as any of us in this country. They were not at all sovereign in the full sense of the term It so happened because of the fight waged by the people, because of the sacrifices made by the people the country became free. The paradox is when the entire India became free, in the native States, it was only the ruling princes, who became free and not their subjects.

3-00 P.M.

Literally, constitutionally on 15th August 1947, the former Maharaja became fully sovereign and the people of the erstwhile Mysore State became under his rule. The House is also aware that the people had to wage another fight to wrest the responsible Government from the hands of his Highness the Maharaja. Anyway all that is past history. His highness the Maharaja entered in to an accession Agreement with the Dominion of India on 15th August 1947. Later on by another supplementary accession treaty the date was put back to 9th August 1947. All that we have to remember is that till 26th January 1950 His Highness the Maharaja enjoyed full sovereign powers That is why, before the Indian Constitution was brought into force His Highness the Maharaja issued a Proclamation on 25th November 1949 dissolving the than Representative Assembly and the then Legislative Council and converting the Constituent Assembly into an interim Legislative Assembly. Because he enjoyed the full sovereign powers, he could constitutionally adopt the Indian Constitution for Mysore State also. That is contained in the Proclamation that was issued by the former Highness on 25th November 1949. Then comes the very important document for purposes of examining the matter at issue. That Agreement is dated 23rd January 1950. That is the Agreement which His Highness the Maharaja entered into regarding privy purse, private property and rights and privileges. It is the interpretation of this document which becomes very pertinent for

deciding the matter at issue. I request the Chair to kindly bear with me if I take the House through some of the very important clauses relating to this matter. Sub-clause (1) says:—

> " The Maharaja of Mysore, shall, with effect from the first day of April 1950 be entitled to receive annually for his privy purse a sum of Rs. 26 lakhs free of all taxes."

I am not making any comment on the quantum of privy purse. But there is a proviso which is relevant and important. It is

> " The said amount is intended to cover all the expenses of the Maharaja and his family including the expenses on account of his personal staff and maintenance of his residences marriage and other ceremonies, and will neither be increased nor reduced for any reason whatsoever".

Here I would like to make one comment. I would take to request the house to mark the words maintainance of his residences This sum of Rs. 26 lakhs was intended to cover maintenance of his residence which are his residences? According to me, this are his private residences, not the Places, not at all these three Places, because the maintenance of these Places is covered by the Mysore Government Order of the year 1951. How did this list of private property come into existence? There has been an impression in this House and also elsewhere that this private property list came into existence as a result of the accession treaty which was entered into in the year 1947. It is not so. The private property list came into existence as a result of the Agreement relating to privy purse, private property and rights and privileges, which was entered into between the Secretary to the Government of India in the Ministry of States and the former Maharaja of Mysere. I will now make a reference to Article 2 which says:—

> " The Maharaja shall be entilled to the full ownership, use and enjoyment of all private properities as distinct from State
>
> properties belonging to him on the date of this Agreement".

This Agreement is dated 23rd January 1950 and he was entitled to the full owenership and use and enjoyment of all private properties. He owned on that date Clause 2 of Article 2 reads thus:

> " The Maharaja will furnish to the Government of India, before the 23rd day of January 1950, an inventory of all move
>
> able properties including cash balances held by him".

The date mentioned here by which he had to furnish a list of his private property is the date of this Agreement itself. I take it that there was a lot of consulation and discussion between the Place Government of Mysore and also Governmen of India, and therefore I presume that the private prope ty list was also fully and on the date all this was before the Government of India. There is an obligation cast on the former ruler of Mysore by clause 2 of Article 2 to furnish a

(SRI K. PUTTASWAMY)

ist of private property before 23rd January 1950, and accordingly the former Maharaja of Mysore has submitted a list. Then what follows? It is stated in clause 3 that if any dispute arises as to whether any item of property is the property of Maharaja or State property it shall be referred to such person as the Government of India may nominate and the decision of such person shall be final and binding on all concerned. This is a very important article. Under this, should there be any dispute between the State and the Palace regarding the list of private properties, the mode of settlement has been decided. What is the mode? It is this the Government of India will have to refer the matter to a person nominated by the Government of India and the decision of that person shall be final and binding on all concerned.

Madam Speaker, this is a very important clause. I presume that the former Maharaja had submitted a list of private properties to the Government of India and I also presume that the then Mysore Government should have exercised its mind regarding what property had to be treated as private property and what property had to be treated as State property. When the list was finalised, certain conditions were attached to some of the private properties in the list? There are five properties to which certain conditions are attached. The three properties that are at issue are the three Palaces—one at Mysore, one at Bangalore another at Ooty. For all these three palaces there is a common condition and that condition is that these are inalenable properties and the State shall maintain these palaces for the use of the Ruler & its successor. Why this condition was attached why did the Maharaja agree for this condition? I take it perhaps the then Govt. of Mysore must have taken a stand that they were the State properties. There must have been a contention between His Highness the Maharaja and the Government of Mysore regarding the nature of these three properties The Maharaja might have claimed these properties as belonging to his private property, and the State Government might have disputed his right to claim them as private property on the ground that these properties had been acquired by the funds of the State. Perhaps then they must have come to an understanding. The understanding was, the condition that has been included in the private property list According to that condition, it is unnecessary for me to state over again that the Maharaja had no power of alienation There was an obligation on the part of the State Government to maintain these three places. There are two other properties, one is the palace Offices. The Maharaja under took to sell to Government when he did not require it for office purposes. The other property was Doddakere tankbed about 90 acres of land. The Maharaja agreed to give it over for public purposes. These are the conditions as far as I remember for 5 of the properties in the private property list.

Now let us examine, whether it is open to His Highness the Maharaja to request the Government of India to make an alternation in the list of private property? My humble submission is that the Maharaja has no right to do so. The clause 3 of Article (2) came into operation only at the time of the preparation of the private property list. The private property list was prepared and it has been an agreed list. Therefore the mode prescribed for resolving the dispute also no longer exists. One other thing is that on the date on which the former Maharaja entered in to an agreement, he enjoyed the sovereign power. This is a document which has come into existence between the Dominion of India and also the Maharaja of Mysore for which the then Government of Mysore as a beneficiary of this agreement has also agreed. The Chief Secretary to Government of Mysore, Sri K. Srinivasan, has signed this private property list. My humble submission is that the Maharaja has no right to request the Government of India to remove the inalienability clause. Another interpretation that I pnt on this is that even supposing should the Government of India recognise that there is an existance of a dispute, there is a difference of opinion between the Government of Mysore and the Maharaja regarding the nature of these properties. What is it that they have to do, is I humbly submit, that the Government of India will have to nominate since other person to decide and that decision shall have to be considered as binding on both the parties. My point is that once the private property list is finalised, than everybody concerned becomes functus officio void and no power is left in them to reconsider the same; and even if it is going to be interpreted to mean that clause 3 of article 2 can be made use of. Now my humble submission is that the Government of India will have to nominate a person to decide this issue and that decision will have to be binding. This seems to be the legal position as far as I can see. I would like to make one more observation before I finish. Madam Speaker, the other day, the Chief Minister was kind enough to take the House into his confidence and read out the letter the Government had received from the Government of India and explained all the circustances leading on the settlement of this issue. The impression left in my mind then was, the present Cabinet to an inquiry made by the Government of India, have said that they have no objection for removing the inalienability clause. In the Upper House, Hon Sri Siddaveerappa who I expect has gone through the records fully, has stated on behalf of the Government that this Cabinet did not take any decision and it was the Governer during the Presidencial Rule who, had taken a decision. As for as I know Madam Speaker, the opinion of the Governor during the Presidential Rule was that he had no bjection for removing the inalienability clause provided Maharaja agrees to sell these properties only to Government of Mysore. That means, he restricted his power of alienation. This is an embargo or alienation private property. But according to the Governor, he was prepared to make the properties alienable only to Covernment of Mysore. A severe restriction on the

(Sri K. Puttaswamy)

powers of alienation was proposed But I understood from the Chief Minister that the present Cabinet had no objection for these properties being treated as alienable. But I was very much surprised, by the Statement made by Siddaveerappa in the upper house. I take it that what the Chief Minister has stated on the floor of this House is a fact. But there is another matter which has confused me just now. The Hon. Member Sri Krishnan has made a reference to the Press Conference held by Sri Hanumanthaiya. Sri Hanumanthiah has said that the matter is not yet decided. He has also stated that the Government of India has not taken a final decision in this matter. If per chance, Government of India has not taken a final decision in this matter. I shall be very happy, in the light of these observations which I have made and after going through the several documents which are within the custody of the Government of Mysore, I am sure, the Chief Minister will definitly take a stand that the former Maharaja should not be permitted to alienate these properties.

I firmly believe that these three properties—considered from whatever angle, from the point of view of the Constitution or from the from the point of view of the interests of the State or from the point of view of historical facts-shall have to be treated as State properties and I am sure, Madam Speaker, that the Hon. Chief Minister will be able to consider all these points and take a decision, which would help to secure these properties for this State.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ (ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷೆಣಿಯವರೇ, ಈಗ ಈ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲದ ಚರ್ಚೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸುಧೀರ್ಘವಾದಂಥ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ಸಲ ನಾನು ಜಿ.ಎ.ಡಿ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು. ಪುನಃ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೂ ಸಹ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸುಧೀರ್ಘವಾದ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ವಾದಂಥ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ೧೯೭೧ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಪತ್ರದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ಪತ್ರದ ಆರಮನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎದ್ದಿರತಕ್ಕಂಥ ವಿವಾದಗಳು ಏನಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೋಗಿಯಲ್ಲ, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆದು ನಡೆದಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಇದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನಾ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ನಮಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಪದವಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ವಾದವನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನಾ ಸುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದರಿಂದ ಇರತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತೆ ೀನೆ. ಮಾನ್ಯ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಸಹ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಂತಿಮ

ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ತಾವು ೧೯೭೧ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರಿಂದ ಬಂದಂಥ ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ೧೯೭೧ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಬೇಕಾದರೆ ಪುನಃ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳುವ ಗೋಜಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾನು ಅವತ್ತು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆರೋಪಣೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರು ಹೇಳಿದರು, ನಾನು ಲಾ-ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಒಪೀನಿಯನ್ ಮೀರಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ, ಅವರ ಒಪೀನಿಯನ್‌ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಟೇಟ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಾರಾಜರಿಗೂ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ವಿವಾದ ಉಂಟಾದರೆ ಮೂರನೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ, ಅವರು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ತೀರ್ಪಿಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಬದ್ಧರಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಕರಾರನ್ನು ಮಹಾರಾಜರಿಗೂ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಕಾನ್ಫಿಡೆನ್ಷಿಯಲ್ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ಸ್ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸರ್ಕಾರದವರು ಲೆಜಿಸ್ಲೇಚರ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಲಾ-ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನತಾತ್ರ ಆಡಳಿತ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಲಾ-ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಈ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಳೆದ ಸಲ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಲಾ-ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಒಪೀನಿಯಂನನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಿದರು ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸಂಶಯ ಬಂದಿದೆ ಈ ಒಂದು ಸಂಶಯದಿಂದ ನಾವು ವಿಮುಕ್ತರಾಗಬೇಕಾದರೆ ಲಾ-ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಏನು ಒಪೀನಿಯನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಮೊನ್ನೆ ಆಂಧ್ರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಲ್ಲಿಯ ಹೌಸಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಒಂದು ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ೪೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಾಗ, ಅದು ಅಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅದು ಒಂದು ಪಾಲಿಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಬಗೆ ಆಲ್ಲಿಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಬಂದು, ಕೊನೆಗೆ ಆಲ್ಲಿಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೇಲೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕೈಬಿಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಘಟನೆ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಆ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ತಾವು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರು ಒಂದು ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ಇರಬೇಕು. ಆಧಾರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಬಹುಶಃ ಈಗಿನ ಒಂದು ಆರೋಪಣೆ ಏನಿದೆ, ಆ ಆರೋಪಣೆಗೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಾದನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಂದಂಥ ಪತ್ರವನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದಿರತಕ್ಕಂಥ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಲಾ-ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಒಪೀನಿಯನನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಇಡಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೇನೂ ಕಾನೂನು ಪಂಡಿತರಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಈ ಸಭೆಗೆ ಅಡ್ವೊಕೇಟ್ ಜನರಲ್ ಅವರು ಬಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಅವರು ಒಂದು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕರಾರು ಇದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ, ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಏನು ಒಂದು ಆಪಾದನೆ ಇದೆ ತಾವು ಏನು ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದ್ದೀರಿ, ಆ ರೀತಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದೆ ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಡ್ವೊಕೇಟ್ ಜನರಲ್ ಅವರು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಸರಿಯೆ, ಅನಂತರ ಪಾದರೂ ಅವರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೆಗೌಡ)

3-30 P. M.

ಲಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಎನು ಒಪೀನಿಯನ್ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎನು ವುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು, ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನೂ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ ಹೇಗೆ ? ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ ? ಇವೊತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ೨೬ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ೭ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅರಮನೆಯ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲಾ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಕೆರಳಿಸಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸುಧೀರ್ಘವಾದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಈ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಜನತೆಗೆ ಏನು ಸಂಶಯ ಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕಾನೂನುವಾಕ್ಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ಇವೊತ್ತು ಅಡ್ವೊಕೇಟ್ ಜನರಲ್ ಅವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಗಮನಕ್ಕೂ ತರುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮಪ್ಪ (ಸಾಗರ) .—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷಣಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ ಕೂಡ ಒಂದು ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳೂ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರತಕ್ಕಂಥಾ ಸ್ವತ್ತುಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಓದಿದ್ದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಗತಿವಿರೋಧಿ ಸರ್ಕಾರ ಎಂದು ನೀವು ಆನೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅಂಥಾ ಪ್ರಗತಿ ವಿರೋಧಿ ಸರ್ಕಾರ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸರ್ಕಾರ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಈಗಿನ ಸರ್ಕಾರ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏತಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿತು ? ಇವರು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಈ ಅರಮನೆಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕಾದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಹಕ್ಕುಇಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಬಹಳ ವಿಷದದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಅಥವಾ ಮಹಾರಾಜರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವುದು ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಈ ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸದಿಂದ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಅದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುವಾಗ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯವರು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯವರು ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಡ್ವೋಕೇಟ್ ಜನರಲ್ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಇದು ೫೦ ಸಾವಿರ ಅಥವಾ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಇದು ಸುಮಾರು ೧೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಸ್ವತ್ತು. ಇದುವರೆಗೂ ಕೂಡ ಈ ಅರಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಇದು ಮಹಾರಾಜರ ಸ್ವಂತ ಆಗೆ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆದ ರಿಂದ ಅವರು ಆ ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವ್ಯಕಾಶವಿ

ಆದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಆಸ್ತಿ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಅರಮನೆಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಸಿ ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಸರ್ಕಾರದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅನುಮಾನವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಅರಮನೆಗಳಿಲ್ಲ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಜನಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಇವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರತಕ್ಕವುಗಳು ಎಂದು ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಂಡದ್ದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಕಾರಣ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಡಿಸ್‌ಪ್ಯೂಟ್ ರೈಜ್ ಮಾಡಬಹುದು. ಆಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಅವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು ಅದನ್ನು ಅವರು ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡ ಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಬೇಕು. ಅವು ಮಹಾರಾಜರ ಆಸ್ತಿಯೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದ್ದರೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅದನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು ಈ ಪಾಪರ್ಟಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಡಿಸ್‌ಪ್ಯೂಟ್ ಬಂದರೆ ಅದನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್‌ಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಿರ್ಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಿಂದಲಾದೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಈ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ ನನಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಂಗಿಸುತ್ತೇನೆ,

MR. DEPUTY SPEAKER —in the chair

‡ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ (ರಾಮನಗರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ೨೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರತಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಎದುರು ಕಡೆ ಕುಳಿತಿರತಕ್ಕಂತಹ ಮಿತ್ರರು ನಮ್ಮಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನರ್ಥವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ದೇಶ ಹೊಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಗೌರವದಿಂದ ಇವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ತಲೆಬಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಗತಿಪರವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡ ತಕ್ಕವರು ಮತ್ತು ಬಡವರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡತಕ್ಕವರು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶ ಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ ಮಿತಿಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಾಟ ಜನರು ನೀವು ಇವತ್ತು ಈ ಅರಮನೆಗಳಿಗೆ ೧೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಬಿಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಬೆಲೆ ಬಾಳುತ್ತದೆ. ಎಂದು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಸೊತ್ತನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪೆಷ್ಟಿನ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡು ವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾದರೆ ನೀವು ಬಡವರ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಆದರಲ್ಲೂ ಈ ರೀತಿಯಾದಾಗ ನಮ್ಮಂತಹ ಜನರ ಕರುಳು ಕಿತ್ತುಹೋದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ನೀವು ಇವತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ ಮಿತಿಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿಂತಹ ಜನರು ಹೀಗಿರುವಾಗ ನೀವು ಏನು ಇವತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ ಅದನ್ನು ದೇಶದ ಜನತೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಆಂಧ್ರ ಒಂದು ಮಹಮ್ಮಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗ ಬೇಡಿ ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡಿ ಅದು ಇವತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸೊತ್ತು ಆಗದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳಿಗೆ ಕಾಮಗಾರಿ ಬಗ್ಗೆ ೭೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಎನಿತ್ತು ? ಇವತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರಿ ಏರಡು ಲಕ್ಷ ಆಸ್ತಿ ಮಿತಿ ಇಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಇಡುತ್ತೆವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಅವರ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ೧೫ ಕೋಟಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಒಬರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದು ಅಂದರೆ ನಮಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಅನಕೆಕಂಪ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೀಗೆ ಬಿಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಇಂತಹ ಒಂದು ಅನಿಷ್ಟ ಕಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ವಿಚೇಚನೆಯಿಂದ ಯೋಚನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ನೀವು ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೋಪಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವರು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವತ್ತು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಆ ಮಹಾ ತಾಯಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ನೀವು ಒಂದು ಆಸ್ತಿ ಪರಿಮಿತಿ ಎನು ಹಾಕುತ್ತೀರಿ, ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ)

ಕೊಟ್ಟು ಬಾಕಿಯಿದನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ನೀವು ಜನತೆ ಒಂದು ಅನುಮಾನ ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಡಿ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರೇ ಆದ ಮುಖ್ಯಮಂತಿ ಯವರು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರೇ ಆದ ಲೇಬರ್ ಮಂತ್ರಿ ಯವರು ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮವರೇ ಆದ ಕೇಂದ್ರದ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಾರದು. ಒಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವಿಗೂ ಮೂರು ನಾಲಿಗೆ ಇರಬಾರದು. ಇದನ್ನು ಪ್ರಗತಿಪರರು, ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪೆ ಇರುವಂತಹ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದವರ ಬಗ್ಗೆ ಸಹೃದಯವುಳ್ಳಂತಹ ದೇವರಾಜ ಅರಸರವರಿಗಿ ತಮ್ಮ ಮುಖಾಂತರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇತಂಹ ರಾಜ್ಯದ ಆಸ್ತಿನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಬಡ ಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಡ ಜನರ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ಎಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡು, ಅವಶ್ಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು, ಅಡ್ವೋಕೇಟ್ ಜನರನ ಅವರನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕರೆಸಿ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತೀರೆಂದು ನಂಬಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಹಿಂದೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದರೋ, ಅದನ್ನೆ ಲಂಬಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಹೊಸದಾಗಿ ಏನೂ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅವತ್ತು ಕೂಡ ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ; ಈಗಲೂ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಪಾರ್ಟಿ ತೀರ್ಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ, ಅಥವಾ ಅವರ ಪಾರ್ಟಿ ತತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ. ಆಸ್ತಿ ನಮ್ಮದೇ ಆಗಿರಬೇಕು, ಕಾಂಪೆನ್ ಸೇಷನ್ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ಇರಬಹುದು. ಅದು ಅವರ ತತ್ವ ಇರಬಹುದು. ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ವಾದ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರೆ ಅವರ ಪಾರ್ಟಿ ತತ್ವವನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವರ ಇತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನಾಗಲಿ ಅವರ ಪಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಾದುದು ಈಗ ಲಾ ಆಫ್ ಡಿ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಎನಿದೆ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕಾಂಪೆನ್ಸೇಷನ್ ಕೊಡವೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದರೆ ಆದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲ: ನಾವು ಮಾಡಬಹುದು. ಅವರು ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರು. ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯೇ ಆಥವಾ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೂ ಆದಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯೇ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಸಂಶಯ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಈಗ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೆನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ ಮತ್ತು ಅದು ಅಧಿಕೃತ ವರದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಏನು ತಪ್ಪಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಎನೂ ತೋರಿಸಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವತ್ತು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಇವತ್ತು ಸಹ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ದೇವೇಗೌಡರು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ' To cover one lie one has to tell many lies " ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಂಥ ಪ್ರಕರಣ ಏನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಈ ರೀತಿ ಏನೂ ಅನುಮಾನಪಡ ಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಹೇಳಿದಂತಹ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ಬರತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದ ವರು ಅದನ್ನು ಕವರ್ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ; ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ಸ್ ಇಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಲ್ಲಾ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ಸ್ ಇಡು ವುದು ಅವಶ್ಯ ಇದಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕಾಗಿತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು ನಾನೇನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎನಿದೆ, ಇರತಕ್ಕಂತಹ ವಿಚಾರ ಎನಿದೆ, ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪುನಃ ಅನುಮಾನ ಬಂದಿದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅದೇ ಕಾಗದ ಮತ್ತು ವರದಿಯನ್ನು ಓದಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೆ, ತಪ್ಪಿ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತರಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

"We are unable to accept the *view* held by the State Government that the Maharaja has only the user's right in these properties. We are also advised that since the private property settlement was finalised by the Government of

India, it is open only to that Government to modify the private property settlement and to revoke the inalienability clause."

ಹಾಗೆಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನೇ ಅವತ್ತು ಹೇಳಿದ್ದು. ಇವತ್ತೂ ಅವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಏನೋ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಅವರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದನ್ನು ತೆಗೆಯಬಾರದು, ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲ, ಲೀಗಲ್ ಒಪೀನಿಯನ್ ಈ ರೀತಿ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮದು ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹಿಂದಿನ್ ಸಂಥ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಅವರೂ ಸಹ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಇದೆ, ಲೀಗಲ್ ಒಪೀನಿಯನ್ಸ್ ಕೆಲಿಕ್ಟ್‌ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂಥ ನಿಲವು ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ವ್ಯಲಿಯನಬಿಲಿಟಿ ಕ್ಲಾಜ್ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಇದಾದಮೇಲೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬಂತು. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಧರ್ಮವೀರ ಅವರು ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರೂ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೂ ಸರಿ. ಆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಇದನ್ನು ಪ್ರೈವೇಟ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಎಂದು ಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೇ ಮೊದಲನೆಯ ಚಾಯ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಅವರವರಿಗೆ ನಡೆದಿರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಪ್ರೈವೇಟ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೇ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಕಂಡೀಷನ್ ಏನು ಇದೆ ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಆಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಈ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅವತ್ತು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇವತ್ತೂ ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಯಾವುದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಒಂದು ಅನುಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವತ್ತೂ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತೂ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇದು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದಮೇಲೆ ಬಹುಶಃ ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ.

SRI H. S. SIDDAPPA.—If this is declared as private property, has the Municipality of Mysore and the Corpoation of the City of Bangalore levied any tax and collected it ?

SRI D. DEVARAJ URS.—I have no idea about it.

SRI K. PUTTASWAMY.—On that aspect, in the year 1943 or 1954, an amendment to both the City Municipalities Act and to the City of Bangalore Corporation Act has been passed exempting these two palaces from payment of all taxes.

SRI D. DEVARAJ URS.—Thank you for the information. Now, the position may alter, That aspect has to be examined separately,

ಆಮೇಲೆ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರು ಅವರ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ವಾದಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟರು. ಒಂದು ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಏನು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನು ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಇದು ಡೆಕನ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ನಾನು ಓದಿದ್ದು ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು. ಡೆಕನ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೋ ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯೂ ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಡೆಕ್ಕನ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ ;—

"Railway Minister Hanumanthaiya today opposed any proposal to allow the former Mysore Ruler to alienate his palaces in Bangalore and Mysore.

He said the Government of Mysore should take them over and make the palace grounds into public gardens. The Mysore palace could be kept as a museum, like the palaces of French emperors at Fontainbleu and Varsailles and the Bangalore Palace converted into an art gallery. 'For all the people who know the Maharaja, it is a matter of great unhappiness that any one of the two palaces should be converted into a hotel.'

Mr. Hanumanthaiya, who said he had high regard and esteem for the former Maharaj and his ancesters, however felt that the Government, after taking over the palaces, should meet his financial needs.

He had discussed this proposal with the Union Home Ministry and Mysore's Chief Minister. 'We want to see that the Maharaja lives comfortably with the required annual monthly income. We will meet his needs by cash payment to the extent necessary. We are in full agreement with the position that he and the members of his family should be kept happy and comfortable.'

He added : 'It is a matter for negotiation between the Maharaja and the two Governments to come to a settlement on these issues. I have advised them accordingly.'

Answering a question, Mr. Hanumanthaiya said the Government of India had not yet taken a final decision on removing the inalienability clause from the accession instrument in regard to the three palaces of the Maharaja. The issue was still under discussion.

As regards the palace in Ooty, Mr. Hanumanthaiya said he did not want to make much of this. 'It is a small palace and if of the Maharaja wants he may have it for his own use.'

The future of the palaces, he said, should not become questions of law. It was a question of the relation between the Maharaja and the people, a question of mutual affection.

Mr. Hanumanthaiya said the Maharaja and his ancestors were held in great esteem by the people ; 'them themselves were public institutions'. All properly owned by them belonged to the people and, in fact, when he ascended the throne. Mr. Jayacpamaraja Wadiar had made a public statement that all that he owned belonged to the public.

Mr. Hanumunthaiya said the Maharaja had been 'continuously 'exploited and deceived' by a few unscrupulous people. 'He is now ill, and he must be freed from this unscrupulous set.'

He said the Maharaja had met him in Delhi twice. 'I have deep regard for him. The only difficulty is in freeing him from the exploiting coterie. In fact, I want to suggest that a committee of enquiry be instituted to find out who have all made property and wealth in a surreptitions manner.'

Asked about his reported proposal to the Chief Minister that the Railways would buy the Bangalore Palace and convert it into a railway station, Mr. Hanumantt aiya said : 'I had only said that if nobody was there to buy it, the Railways might purchase it, and make it the biggest railway station. As Railway Minister, I had planned a similar station in Varanasi—the oldest city in the world—costing one to two crores on the scale of a Vidhana Soudha.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ.—ಇದನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಅನುಮಾನ ಬಂದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದಿನ್ನೂ ಫೈನಲ್ಲಾಗಿ ಡಿಸಿಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಅನ್ನತಕ್ಕ ಭಾವನೆಯ ಮೇಲೆ ಅವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿರ ಬಹುದು ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ.

SRI M. S. KRISHNAN.—I am referring to the statement he has made.

4-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾನು ಈಗ ಓದಿದ್ದನ್ನು ತಾವು ಓದಿದ್ದೀರಾ?
ಇಲ್ಲಿ ಕೈಲಿ ಕನ್ನಡ ಇರುವಾಗ ಅದನ್ನೇಕೆ ನೋಡಬೇಕು?

MR. DEPUTY SPEAKER.—The position is, the hon. member can refer to the statement made here. He can have a copy of the stament if he wants. But it would be harsh and unfair on the part of the hon. member to refer to newspapers unless he accepts the responsibillity for the statement he makes.

SRI M. S, KRISHNAN.—May I Submit by way of clarfication? What I read out is from newspaper. Of course I did not go through what has been stated in the official record. I have nothing to disbelieve what has been printed in this paper, What is wrong in it?

SRI D DEVARAJ URS.—There, I object. Unless the hon. member quotes me and says there is inconsistency, I treat what he says as something borne out of ignorance or for some other purpose.

Let the hon. member point out what is the inconsistency. The statement I made here is available to the hon. member and as such I cannot understand how he says there is inconsistency. I would not have referred to or spoken about Sri Hanumanthaiya's statement but for the fact that the member relied on that statement to cast a doubt as to what has happen or on the role the Government is playing.

(Sri D. Devaraj Urs)

That is why I took the statement and read. Otherwise, I know that I need not have gone through it. I am not here to score a point over any person. To the best of my abillty I am trying to clarify genuine doubts raised by the hon. members. Beyond that I cannot do anything

Answering a question Sri Hanmanthaiya said that the Government of India had not yet taken a final decision That might have been understood to mean that there is no final decision. If the hon. members will please remember what I said on the floor of the House the other day they need not have any. douff perhaps there is no difference of opinion between what I stated on the floor and what Sri Hanumanthaiya stated in his press meeting. I did say the other day that I have received a letter in the matter of removing the inalienability clause, which was after the intervention of Sri Hanumanthaiya at Delhi leave and the Government of India wanted me to keep the whole thing in abeyance I have not kept it secret. The other day I said it and it is in my statement. Even Now I am saying there is no final decision taken.

Secondly with regard to the legal position, Sri K. puttaswamy hag quoted from a document or agreement regarding the manner of settins the dispute over the question of any property, be it called the state property or private property. He has also argued the legal aspect whereby he means to say that when at the time of entering into this agreement the Maharaja of Mysore or the ruler had certain rights and now after the rights and privileges are taken away, one of the parties to the agreement does not enjoy the same status. That is what I have understood from what he said. According to the hon. members, the Maharaja has no right to ask for changing or modifying the agreement entered into at a time when he enjoyed a different status constitutionally, legally and otherwise, and which status he has lost at the moment. Yes, the hon. member being an able lawyer who might have understood the legal implications has every right to put forth that view. I have no quarrel because in any case if you ask the lawyers they have their own interpretations to give. So, his interpretation may be correct also. Therefore I have no comments to make on his interpretation. But one thing he said and that is quoting from the agreement which is said to be in existence. I must be thank the hon.member for he has brought to the notice the existence of that agreement which I was not aware of. I have asked the Secretaries to find out what that agreement is and I can assure this much that in the light of what he has stated I will bring to the notice of the Government the existence of this agreement. The hon. member was good enough to give a copy of the agreement the other day when I requested him. It is just before me. In that agreement there is one point which he quoted. If there is a dispute the manner and method in which that dispute has to be settled is enumerated in the document.

It says that the third party to be appointed is to go into this question and it has to be settled. I don't know whether it refers to the point of settling the private property list which was asked at that time. I don't know whether that agreement stands for all the times. Anyway, assuming it stands good, that means, the question has to be legally settled. Straightaway it cannot be argued that it is not his private property. If one party, *viz.*, the Maharaja who is supposed to be the owner at the moment were to say it is a private property, it becomes a dispute. and it has to be decided. The manner in which the Government of India decided is correct or not I am not going to say anything about that.

SRI K. PUTTASWAMY.—I would like to read out the clause 3, article 2 again to make the point clear. It says:

> "If any dispute arises as to whether any item of property is the private property of the Maharaja or State property it shall be referred to such yerson as the Government of India may nominate and the decision of that person shall be final and binding on all concerned."

I imagine perhaps there was a dispute. But that dispute or controversy was settled. If that controversy had continued in the year 1950 this method had to be reported to by the Government of India. Fortunately or unfortunately the controversy ented by an understanding that this private property should be treated as inalienable and an obligation was cast on the Government of Mysore for maintaining all these three palaces. Therefore the dispute having arose and settled amicably there was no need to refer it to the third party. It is not open now to any of the parties to this settlement to seek to re-open the issue. Instead of 2 parties there are three parties. The Hon. Chief Minister may kindly refer to this file there is a private property list for which Mr. Srinivasan who happened to be the Chief Secretary has signed the list. The point I sought to make out was that the matter was settled and no longer the Government of India can resort to clause 3, article 2 and should the Government of India hold that there is existenee of dispute between two parties, *viz*, the Maharaja and Government of Mysore then thev have to resort to it:

SRI D. DEVARAJ URS.—So the points made out by the hon. member are that this agreement is no more in existence, *i. e.*, it happened at the time when the whole thing had to be settled in the year 1950-51 and it has been settled. I don't know whether there was any dispute at all. Perhaps not at that time. So, that clause was never resorted to. Now, according to ths clarification that clause connot be applicable and according to his interpretation it is already setiled that it is not his property. But the property list says it is the private property. The only point that now arises is

(Sri D. Devaraj Urs)

whether that property which is called the private property of Maharaja should be alienable or not. So far as this alienability clause is concerned there is a condition that the Palaces of Mysore, Bangalore and Ooty are not alienable. But they have the right of using these palaces in perpetuity from generation to generation.

ಇದು ಅವರ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರ ಇಂಟರ್‌ಪ್ರಿಟೇಷನ್ ಇದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ I am not here to h ld brief either far or against. I have made it clear the other day also and even today, I make it very clear. I have merely stated what the G vernment of India have stated and what the Government of Mysore stated. The Government of Mysore does not necessary mean Mr. Veerendra Patil's Government. Subsequently there was al so a Government—whether it is Presiden's rule or Tovernor's rule—that was also the Mysore Government. Previous to our coming into office the previous Government did gave its pinion. Mr. Dharma Vira, the then Governor has taken that decision. according to which he merely stated 'yes', it is his private property. Aut if he wants to sell it he shall sell it to the Government first Bnd if the Government does not buy then he could sell it to anybody. al don't know how this makes the whole position more rigid. Th Government of India and other lawyers take the view that once you say it is a private property you can't say that he should sell it to Government alone, because the Transfer of Property Act does not give that right. That is the interpretation given by the Government of India. At that time the Government of India took the decision and stated that it is the private property of the Maharaja and they have no objection to remove the inalienability clause. Subsequently what happened I have already tated. Mr. Hanumanthaiah did talk to his colleagues there and afterwards what happened and what discussions took place between him and myself also I have stated. He referred at the Press Conference to the meeting he had with me and the discussion that took place. He too says if nobody buys the Railways are prepared to buy it. What does it mean? It means in other words, that Mr. Hanumanthaiah does not seem to dispute that it is not the private property of the Maharaja. If a thing is to be bought somebody must be the owner of that thing; otherwise, if it is a State property there is no question of buying it at all. He has also stated that Maharaja is a good person and we all respect and we must see that he is not put into troubles.

Then hon. member Sri Krishnan was talking about human aspect. I haue not said about that anything in my speech. The hon. member may go through my speech.

Sir, Sri Hanumanthiya has also talked about the human aspects of the problem. I am not trying to find fault with Sri Hanumanthiya. In his wisdom, in his thinking, what he has said may be correct. I have nothing to comment upon it. If you want to give something to the Maharaja, what is it you want to give ? Is it your gratis, *daanha* or *bhiksha* ? Sri Hanumanthaiya has himself said that he will buy it for the Railways. Whether you buy it for Rs. 10 or Rs. 10 crores is another matter.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ನಾನು ಒಂದು ಕ್ಲಾರಿಫಿಕೇಷನ್ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ ಲಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಒಪಿನಿಯನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಧರ್ಮವೀರರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ಟೇಟ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಅಲ್ಲ, ಇದು ಪ್ರೈವೇಟ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಮಾರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಕಂಡೀಷನ್ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಧರ್ಮವೀರರು ಇದನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ತಾತನ ಮನೆ ಆಸ್ತಿ ಅಲ್ಲ.

Sri D. DEVARAJ URS.— Sir this is not fair.

Sri H. D. DEVE GOWDA.—I am going to withdraw those words if it is going to hurt anybody. The point is whether Dharma Vira's decision is based on the opinion of the Law Department. I want to konw about it. That is way I said it.

Mr. DEPUTY SPEAKER,— Very strong words or vociferous words will yield nothing I would very much appreciate if sober language is used, as s ru e sober language should be used.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ ದೇವೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು ಇದು ಮಹಾರಾಜರ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಇದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಶ್ರೀ ಧರ್ಮವೀರರು ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದು ಸಹ ಮಹಾರಾಜರ ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿಯಾದರೂ ಕೂಡ ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅದರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿದ್ದಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರವರಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಲಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಒಪಿನಿಯನ್ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ರಿಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಯಾವ ಆಧಾರದಮೆಲೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು ?

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಲಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆಸಿ ನೋಡಿ.

SRI DEVRAJ URS —I do not want to go into all hear says. I do want to go on indulging into the stories that I might heard or some body I am not hear to question the motives either of Veerandra Potils Gov rnment of Dharma Vira's Government, who took this decision. Why is the Opposition Leader angry with a person who is not here at all ? I am not saying anything which is not on record. Suppose I say somthing here and it is not found in the record, what is my porition ? Please do not concede that I am not that much responsible I am not coming in the way of your interpretation or if you want to question anybody's motive. Let us not at least use such nowords so as he was here as the Rules or the Governor looking after the affairs of State, he had every right.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಆವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿಲ್ಲ, ನೀವು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾನು ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ.

Then why is the Opposition Leader simply agitated about it? I am only stating how things have developed so far and how things have stood at the moment, With all this, even tomorrow if my Hon. frind Sri Deve Gowda were to give one kind of interpretation which is not to the taste of the Government, nobody can find fault with it. That is all.

Sir, I was referring to the statement I made the other day, a copy of which is being gone into at the moment by my hon. firend Sri Krishna. I stick to it and I stand by every word I have said the other day on this issue. The other day I have made one point clear Beyond what I have stated the other day, I do not want to go in to further discusssion on the matter. because what has been stated here, the feelings and other ideas or suggestions given. have all been conveyed to the Government of India. The Government of India are seized of the whole question and they are at it. Therefore Sir, it may not be right on my part to make any statement which might embarass the Government of India or the party concerned.

SRI S. BANGARAPPA.—Why Sir?

SRI D. DEVARAJ URS —Sir, I am extremely sorry for the very short memory of some of these socialist friends. I do not know whether the is still a socialist or left the party.

SRI S BANGARAPPA.—I am sorry for the very poor knowledge of the Hon 'ble Chief Minister. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಪರು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂದು ನೀವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬಹುದಲ್ಲಾ.

4-30 P.M.

SRI D. DEVARAJ URS :—What I said the other day I reiterate and say that my personal view is that I am one of those who is interested in making it a beautiful garden. Even now I say the same thing. But here the question is: whether it is a private property or not is the question which concerns the legal pandits Now the Government of India is seized of the matter. Beyond that what is it that I can say? I can at best say what I said the other day and I again repeat what I said: The law of the land should be made applicable to every person to every property. Supposing tomorrow the Government wants to acquire. we are going to acquire it. That I stated the other and I repeat it now also. When the ceiling on property comes tomorrow, it will be applied to the property of the Maharaja.

I say it now again. Even Mr. Hanumanthiah, for the information of Sri Krishnan, has never at any time said that it must be confiscated. He wants the Maharaja also to get something in lieu of the property to be given to the State.

Under these circumstances, there is nothing to warrant that Government of Mysore is trying to sell away the right which the Government of Mysore has in this issue. We are merely acting in accordance with the Constitutional position. And I make it very clear, Sir, when we want this property to the State, we do not hesitate to take it in accordance with law. The question now is with regard to Mysore Palace. I have said the other dav that we recommend for a Trusteeship to be created and it has to be converted into a Museum and to which the Government of India has also agreed and the Maharaja has also agreed. Therefore there is no question of buying or selling away so far as that property is concerned.

With regard to Ooty Palace, we have said that we are not interested in taking it over because that Palace is in a different State where a differedt Government is functioning. So, will be like any other private person as regards this Ooty property is concerned. Even Sri Hanumanthaiah has referred to the Ooty Palace and he has said that the Maharaja can do as he likes. It is only the question of Bangalore Palace remains. As I said earlier, the whole question is before the Central Government for its decision. I think I have covered most of the points raised by some of the Hon. Members.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ :—ಅರಮನೆಗಳ ವಿಚಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರಿಗೆ ಸೇರಿರತಕ್ಕ ವಿಷಯ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ, ಇದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ?

SRI D. DEVARAJ URS :—I have already stated. Perhaps my Hon. friend did not carefully listened to what I said I have conveyed the feelings of this House already to the Government of India.

SRI K. PUTTASWAMY :—I am very much struck by the sincerity in the statement made by the Hon. Cheif Minister and I think him for the same. I also thank the Chair for the indulgence shown to us. Under Rule 59. the scope is very much limited. May I seek permission, Sir, to ask a short clarification from the Cheif Minister. From the agreement which I read out when I made the speech relating to privy Purse and Privillages. Under Article 1 (2), Rs 26 lakhs privy purse was intented for the maintainance of his residences. In the year 1950 Government has passed an order dated 6th Feb. 1951 relating to the maintenance and taking over of several obligations from the Palace. Among the several obligations that were taken over by the State Government, one obligation relates,

(Sri K. Puttaswamy)

to the maintenance of Palaces. Under clause 3, Government will incur an expenditure to a limit of Rs. 75,000 towards maintenance of the Palaces; another Rs. 75,000 towards the maintenance of the gardens attached to the Palaces at Mysore, Bangalore and Ooty. Palace Electricity was taken over and palace dispensary was also taken over. But Orchards and Mazrai grants to the temples recognised as private property of Maharaja will continue to be paid at present by Government. When under the Agreement the Maharaja had to maintain his residences out of Rs. 26 lakhs, but how the Government has taken over the obligation of maintening the Palaces under the Government Order of 6th February 1951? When Government have taken this obligation and incurred lakhs and lakhs of Rupees expenditure in these 25 years, whether it is open to a party to this settlement to ask for reopening the issue?

SRI D. DEVARAJ URS:—Again I repeat that what I am told was that Mysore Government at one stage wanted all this money to be recovered back from the Maharaja—the money that had been spent for the maintenance of the Palaces, electricity charges and so on and so forth which my Hon. friend just now referred. I do not know why they have asked the Government of India to see that money should be recovered back. That also I am not in a position to state anything. However, it is the Government of India perhaps thought that it was not necessary to recover. Anyway I do not know the exact position.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ:—ಮೂರು ಅರಮನೆಗಳೂ ಇನ್ ಏಲಿಯನಬಲ್. ಹಾಗೆಯೇ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಮತ್ತು ಅವರ ವಂಶದವರಿಗೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ಅನಿಶ್ಚಿತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಮೆಂಟೇನ್ ಮಾಡಬೇಕು.

SRI D. DEVARAJ URS.—The point is this. Even according to what he has read, it is still in his enjoyment. The question is how to take it back, and whether the Government of India or the Mysore Government can make a statement that it is all State property and not his. We have to consider what the position is legally. It continues to be in his possession. If he does not want to give it up and if it continues to be in his position or in the possession of his sons and grandsons, what will be the position? It is not so simple a matter. I have said this the other day and now also I am saying it the Mysore Government wants they can acquire it like any other house. Whether the cost is 10 rupees or 10 crores of rupees or whatever it is, you have to move according to Law. That is all I can state at the moment.

SRI M. S. KRISHNAN.—I just want a clarification.

MR. DEPUTY SPEAKER.—This is not the occasion to confront the Hon. Chief Minister on his own speech. This amounts to virtually cross-examination. I cannot permit it under the rules.

SRI D. DEVARAJ URS.—Every time, the hon. Member wants to cross-examine on that. Alright, let him raise it on some other occasion. I will answer it.

MR. DEPUTY SPEAKER.—The Rules of Procedure are very clear. All sorts of things cannot be introduced and the scope of discussion is extremely limited. Some leniency is shown but the hon. Members are not satisfied. I do not want to limit the scope to the letter of the rules but to take the spirit of the Law. The hon. Members take undue leniency with the result that some heat is generated, dignity is thrown to the winds and the situation goes out of control. The best way is to follow the spirit of the rules giving due leniency and nothing further. Therefore, I cannot permit cross-examination.

SRI M. S. KRISHNAN.—I am not going to cross-examine the Hon. Chief Minister or anybody else. I only want that an impression should not be created that irresponsible statements are being made on this side without any basis.

SRI D. DEVARAJ URS.—I am sorry. We have taken more than 2½ hours and I am not prepared to say anything further. If he has any other doubt, he will raise it on some other occasion, either in this House or elsewhere.

MR. DEPUTY SPEAKER.—We have taken more than the scheduled time.

(ii) Execution of the Cauvery Water Supply Scheme by the BWS & S Board.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರು ಜಲಮಂಡಳಿಯ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಜಲಮಂಡಳಿಯ ವ್ಯವಹಾರ, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾವೇರಿ ನೀರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ತರತಕ್ಕಂಥ ಯೋಜನೆ ಏನು ಇದೆ, ಆ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡ ಬೇಕು ಎಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಆರಂಭಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ, ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವುದು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರೇ ಇರಲಿ, ಅವರನ್ನು ತೆಗಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಲ್ಲ. ನನಗಾದರೂ ನನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಮೆಂಬರ್ ಆಗಿರುವುದು, ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತೆಗಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ಇಲಾಖೆಯ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ, ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ, ಇಂಥಾದ್ದು ಏನಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದರೆ, ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ; ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಯೇ ವಿನಃ ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಪುರಾವೆಗಳಲ್ಲಿ, ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿ ಇರಲಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇರಲಿ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದರೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಹೇಳಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲ್ಲ ; ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಪಾಯಿಂಟ್ ಪಡಿಯಬೇಕು ಎಂದಲ್ಲ. ಈ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಎನ್ನುವ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಓದಿದೆ. ತಾವೂ ಓದಿರಬಹುದು, ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಾಡಳಿತ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಬಂದಿದೆ. ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾಗ್ಡುಂ ಅವರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಫೋಟೋ ಸಹಿತ ಬಂದಿದೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಎಲ್ಲಾ ನಿಜಾಂಶ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಇಂಪ್ರೆಷನ್ ಕ್ರಿಯೇಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಇರುವಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಶಾಸಕರು ಕೆಲವರು ಹೆದರಿಸಿ, ಅವರಿಂ ಕೆಲಸ ಮಾಡದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇರೆ ತರಹದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ಬಂದರೆನನ್ನ ತಪ್ಪಲ್ಲ.

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್)

ನನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಸರಿ ಎಂದು ತೋರಿದ ಅಂಶವೆನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ, ತಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಇದು. ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಬರೀ ಬೆಂಗಳೂರಿನವರಿಗೇ ಮಾಡಿರಂತ್ತಾರೆ ಎಂದು. ಅದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಈಗ ನಾನು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಮೆಂಬರ್‌ಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನೀರಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಂತ್ತಿದೆ, ನಗರ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆದಂತೆ ನೀರು ಹೆಚ್ಚು ಸಿಗಬೇಕು, ಆದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಿಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮೂರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕಾವೇರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾವೇರಿ ನೀರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ತರಬೇಕು ಇಲ್ಲಿರುವ ಜನಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಭಿನ್ನಾಬಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನು ಎಂದರೆ, ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ನೀರು ಬರುತ್ತದೋ, ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಸಂಶಯವನ್ನು ಕೆಲವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಅನೇಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾವೇರಿ ನೀರು ಎಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಳವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ೧೯೭೩ನೇ ಇಸವಿಯೊಳಗೆ ಕಾವೇರಿ ನೀರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ನೀರು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ. ಈವಿವಾದಕ್ಕೆ ನಾನು ಈಮೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾವೇರಿ ನೀರು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಸಂಶಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ನೀರು ಬಂದರೆ, ಯಾವ ರೀತಿ ನೀರು ಬರುತ್ತದೆ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಶುಭ್ರವಾದ ನೀರು ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲ ಈಗಾಗಲೇ ಬಂದಿದೆ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ, ಆ ಕೆಲಸ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯದೆ ಹೋದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಕೊಳಚೆ ನೀರು, ಸಿಮೆಂಟ್, ಸಣ್ಣ ಬೆರಕೆಯಾದ ಮತ್ತು ಪೊಲ್ಯೂಟೆಡ್ ನೀರು ಬರಬಹುದು. ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡೆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನೀರು ಬರುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ನೀರು, ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲ್ಲ, ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಮಾಡುವ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಾಗ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರಕೊಡುತ್ತಾ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಆಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿ ಇದೆ, ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ, ಅಂಥಾದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತೇಲಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಇದು ಗಹನವಾದ ವಿಷಯ ಅಳವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು, ಎಂದು ತೇಲಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವ ವಿಷಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯ ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಕಾವೇರಿ ನೀರು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಪ್ರೀಸ್ಟ್ರೆಸ್ಡ್ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಪೈಪಿನಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಸ್ಟೀಲ್ ಪೈಪಿನಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕೇ ಎನ್ನುವ ವಾದ ಇದ್ದು, ಈಗ ಸ್ಟೀಲ್ ಪೈಪ್ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ವಾದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರೀಸ್ಟ್ರೆಸ್ಡ್ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಪೈಪಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರಬೇಕು ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಕೂಡ ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್‌ರವರು ವಾದ ಮಾಡಿದರು, ಎಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ ನಾನು ಈ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ದಿನ ನೋಡಲು ಲೈನಿನ ಉದಕ್ಕೂ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆದಿನ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ನನ್ನಂತೆಯೇ ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ನನಗತಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿದ್ದರೂ ಸ್ಟೀಲ್ ಪೈಪ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮೊಹಾರಟಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಇಸಿಸಿ ಕಂಪನಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಿಮೆಂಜ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೇ ಹಲವಾರು ಮೈಲಿಗಳಷ್ಟು ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ. ಇನ್ನೂ ೪೦-೫೦ ಮೈಲಿಯಷ್ಟು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇದು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರಬೇಕಾದರೆ, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತಿಬಿಟ್ಟು ಮನಸ್ಸು, ಕೆಡಿಸಬೇಕು ಆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹರಕತ್ತು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲ, ಶರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯಿತು ಯಾವ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದೆವು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ೮ ವರ್ಷಗಳು ಆದಮೇಲೆ ಈಗ ಸಿಮೆಂಟ್ ಎಲ್ಲಾ ಹೊರಗಡೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಕಲ್ಲು ಹೊರಗಡೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹೊಣೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಈ ವಿಚಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಬರುವುದು ತಡವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ೫ ವರ್ಷಗಳು ಆದಮೇಲೆ, ೮ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಈ ಕರ್ಮಕಾಂಡ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Mr. Krishna, will note that this discussion is regarding Cauvery waters.

SRI S. M. KRISHNA —I was trying to say that just as after eight years we are repenting for what has happened in Sharavathi. Let not the same thing happen in regard to the Cauvery Scheme. I do not want to raise any discussion on Sharavathi.

The most important point is. I am not trying to bring extraneous things. I mentioned Sharavathi because the analogy is on all fours. There also certain incidents have taken place and they have come to light now. The way the work was done there was bad and shabby. Now we are in a soup practically. Government is trying to rectify. Let not this Government be charged again tomorrow that in the case of Cauvery Scheme also the same thing has happened. That is my concern. When I say this there must be good reasons. My reasons are not based ou hearsay, let me tell you frankly. My reasons are not based on politics. My reasons are purely based on what I saw there. I myself went there. Once you see, the Hon'ble Minister was pleased to arrange for a trip for all the MLA's who ever could come and see the Cauvery scheme. It was a very nicely arranged trip. We had a good trip ; we drank well-neither beer nor vodukd we drank cocacola and a lot of cocoanut water. What happended was, we were taken round and it was a good tour conducted tour. You go to Delhi, there is a bus which takes you to important places around Delhi. By that the tourist will get the impression that every thing is good in Delhi. That it is not the impression that I would like to get on a superficial visit. The Hon'ble Minister was pleased to say : last time I took all of them, including Sri M. S. Krishnan of couse I said : YES. But that is not the way in which I look at it. I have gone there myself separately, and then after seeing the place, I have come to these conclusions which place before this house. The way in which things are going on, it is rather serious, and apprehensive and leads to lots of doubts. Of that I am speaking.

MR. DEPUTY SPEAKER.—The Hon'ble Member is equally forceful in both languages. The language in which he commenced his speech must be adhered to.

SRI M. S. KRISANA.—The Hon'ble Speaker is kind to me. I will speak in whatever language he asks me to speak.

MR. DEPUTY SPEAKER.—At least now, he may make up his mind and stick on to one language.

SRI M. S. KRISHNA.—I will continue in English Sir. Now, I was on this point : I am basing all my comments on first hand information and not on that basis of hearsay or newspaper statements, etc. It is based on my own examination of this work.

(Sri M. S. Krishnan):

On another day, the Hon'ble Minister asked me and some other MLAs including the Leader of the Opposition to accompany him and see this again, That day of course we did not go, I do not want to go further than that, Now after having seen everything, I have come back with a feeling that a big fraud is being perpetrated on the State ; if I may say so, the Exchequer is going to be drained and has already been drained and the people of the State and the citizens of Bangalore in particular, are going to pay for it if this continues. This opinion is passed on three or four actors.

Before I go into that aspect, I must point out one thing. As I was telling you, the water we should get should be filtered one. This is a system which exists in other Cities also. For example, Bombay. Bombay is also getting water from a distance and we are getting water from Cauvery. Bombay is getting it from some where else. In Bombay I learn the water is filtered in the City. That is at a lower height. Naturally unfiltered waters comes there and it is filtered before it is distributed. Here it is just the other way. Water is filtered and pumped. So at the place where it is filtered, one must be careful, extra ordinarily careful. The work should be such that it should not give room to any cement or dust or sand to get into the water at any point This is a very important matter. Are we doing this, is the question. By the way in which the work is going on in this place, I am afraid, we canot be hopeful.

There I wish to submit one or two things. One is that there has been lot of substandard work. I use the word 'substandard work' deliberately. The Hon'ble Minister knows that there are these tender documents. For each work there is a specification for laying down pipes, as to how the pipe has to be plastered how road has to be laid, etc., From the first to last there are details in the tender documents. I would like the Minister to look into these tender documents, compare them with the specifications and with the work that has been done. But, I know it is a very difficult matter because already 22 miles of pipe has been laid, Under the circumstances, it may not be possible to exmine everything. But it has to be examined in the interests of the people.

5-00 P.M.

The first important thing is that this work is sub-standard both in the lining inside and gunniting outside. There is obsolute substandard work. As far as gunniting the external surace is concerned this has to be quite smooth and this has to adhere to the inside steel plate and must not come out if water fans from the top; if rain comes rain water should not percolate in to the steel plate. If it should not percolate, naturally cement should not come out. This

process of gunniting must be so smooth that even if water falls it goes down. You must have seen pipes and prestressed concrete pipe: the surface on their top is very smooth and water does not percolate inside; it just goes to the sides What has happened here? In a number of places in the pipe line, gunnited portion has peeled off and it has come down. In some place the pipe it is buried. How can you know it is not corroded or not. It will surely corrode It water percolates on the steel plate. Once it corrodes, after a number of years, say 20 years, it will not last. In the process it self, water is bound to get in; holes are bound to develop. Water percolation is not small matter. I went to several places and inspected them. I am not speaking random. Near Vasantpur were the pipe could be seen, I learn that after our inspection, some of them have gone down into the earth. You have got to remove them because unless you remove them you will not be in a position to find out the defect. At a number of place you can see that this gunniting has come off. Near Vasantpur it has come off. In fact, I have noted down the pipe no. — it is 2636. Now the pipe number may not be there. There is cleavage in the lining inside. Water gets into the said and it will again percolate. Naturally there will be corrossion, particularly at a pressure of 500 ft. head. When the water comes at that pressure and if it seeps, there will be corrosion. I am thinking of the external surface and so one has got to be very carefuly. This has happened because the pipe was cured only for 15 days and not for three weeks. As it should have been Normally, I know it has to be cured for three weeks. Probably in their hurry to finish the work, they must have rushed through. In these circumstance, I say there has been a large amount of absolute slipshod work This remark applies to inside lining also. As far as the Cement, portion is concered, I did not use the chisuel It has just come off when lightly pulled by the hand. I will just pass on this granite cement which has come off like that, to the Deputy speaker.

MR. DEPUTY SPEAKER: How far it is authentic, has to be seen. Before bringing it, the hon. Member should have followed it up by a panchanama. Otherwise how to say that it belongs to the works under question.

SRI M. S. KRISHNAN: I am very sorry that the Hon'ble Deputy Speaker should say like that. I have not brought something from elsewhere. Are my bonafides suspected?

MR. DEPUTY SPEAKER: Sri Krishnan has not understood me properly. I certainly appreciate his anxiety. I never questioned his bonafides. But it must be known whether what he has brought is the same thing that is commented upon.

SRI M. S. KRISHNAN : I am passing it on to you. Let it be passed on to the Hon'ble Minister. Let him find out whether it is the same granited cement or not. After verification if he says that it is not the same, I prepared to apologise. I will not shirk.

This defect in the lining inside has happened at several places. The second thing is that for lining the inside, there is a process. I also know the process.

MR. DEPUTY SPEAKER : Since Sri Krishnan himself is an Engineer, I will have the pleasure of looking at it.

SRI M. S. KRISHNAN : It is not safe. After same Five or Six years, you do get the same cement along with water. So the linining inside also is a matter of serious concern. We went near several pipes. At the edges of the pipes. there were serious hair-cracks. They may be small hair-cracks, But from the engineering point of view these hair cracks are very, very serious because if the haircracks are there and if water comes at 500 ft. head pressure, definitely water gets into the hair-cracks. After some time it is going to break and come from the steel plate. Again the same trouble occurs of Corrosion.

In fact in same places hair crack is such that you can just break it. I myself went and saw that. It need not to be done by a hammer. When these hair cracks develop you have got to seriously consider it. If you simply say that everything is alright people will not pardon you.

Th n in respect of clause 12 section 2 of your tendered document, you can see, there is something about hydro-static pressure there. When I asked the Engineer he said these pipes are all subject to the hydro-static pressure and that I need not worry. He further said that that the pipe was tested to see whether there it a crack or not and if there is no crack it stands a test and thereafter it is supposed to be OK. This procedure it followed all along is correct. But may I tell you in these 22 miles this test has not been conducted. This test has to be carried with water. I don't know whether there could get water there except in Arkavathi. Already it is land in some places it is plastered. Under these circumstamce this pressure test cannot be conducted. Further the pipes shall not show any sign sweatting, oosing etc., at any point and at the joints of any past. 22 miles have already been covered and how could this pressure test be conducted? Can you answer this? I know, you may say that it has been tested. But there must be some record for that. Let as see that. I know the Engineer will have a recored for tests conducted. If don't have the records then you have not conducted it. That is my charge. These are all works of a sub-standard nature and lost me also tell you another aspect regarding sub-standard work of roads. How deceitful it is has to be seen to be believed. In one place where I want I have

noted down the place also. I think it is somewhere after Thatguni. you are supposed to have roads by the side of pipelines. Road also should be according to specifications. There also the work is being done in a sub-standard manner. When I asked the Engineer he stated that it is all being done in the right manner. This is the answer we get even when we know how a should be and particularly when you are spending crores of rupees I must call this as a sub-standard work only.

Then also make a charge that quite a lot of deceitful and sub-standard works is going on even now. Another instance is there two pipes to be joined for which there is an outer cover and also an inner cover. Both the points are to be joined and it must be watered and after laying it must be plastered both inside and out side. These are according to the international standards. I can even quote the thickness, inches etc But I don't want to go into those details now. Then the gap between the pipes, both covering and lining has go to be plastered. I have seen in some places it has been plastered but in quite a number of places it has not been plastered. It has not been plastered inside. I had an occasion to get into a trench for quite a length of this pipe itself, because I wanted to satisfy myself. Of course, a friend of mine told me why do you get in, it may be risky if the mud were to fall. But still I thought it may duty to get into it and see that also. Then I was amazed and shocked to find that in some places it was not plastered inside. There was no plastering even externally. Still you say this has been done very well. Already 22 miles have been covered. I don't know how many miles this pipe has not been plastered. This is a very serious point. When I say it is not plasterd naturally the steel will get rusted. I have seen myself how the steel gets rusted near M. N. Krishna Rao's Park you can see this yourself. At this place the steel is rusted and corroded. Then in the adjustment of the lining if there is hair crack cement, sand gets corroded and rusted. This is a fact. Then what happens is after 15 or 20 years you will have to scrap the whole thing. That is the reason and in fact this was one of the arguments which we made when we spoke last time against these steel pipes and that is way we said that pre-stressed concrete pipes are better only because of this reason. Then, I pointed out one thing regarding the steel pipes and pre-stressed concrete pipes. The differnce as to how one is better then the other has been given in a book know as "W. S. & Waste Water disposal" by Fair and Geyer, N. Y. Transmission of water; strength of pipes—Materials of pipes etc.

Extract from the Book "W. S. and Waste water disposal" by Fair and Gayer, N. Y. Transmission of Water; strength of pipes-Materials of pipes —

I am furnishing the opinion of Internationl experts. They say:

"The initial carrying the capacity and its change with use

"C" value — steel : 135 in 40 years it goes down to 97.

(Sri M. S. Krishhnan)

P. S. Concrete: 140 : 130.

Ability to resist internal and external pressures. Steel: Under external load, when empty or vacuum may collapse.

P.S.C. : Can carry high external loads

Durability: Steel : 25 to 50 years

P.S.C. : 75 years or more.

Transportation :

Steel : Bulkier ; miles from factories, heavy cost.

P.S.C. : Cast in visinity of pipe line cheap.

Destruction by 'corrosion' and 'electrolyis.'

Steel : Even cement lining will crack ; and corroision. Being better conductor of electricity, 'cathodic protection' necessary. This is not done as it is costly. It was discussed here but considered to be costly and they gave it up.

P.S.C. corrosion free, No such protection necessary."

This is not my opinion but opinion of and concrte experts. I am only saying here that steel pipes used will after some time get corroded. The manner in which the works is done just shows rough plastering. By this definitely 'C' value is going to be less. There will be 30% to 40% less discharge. at one time it was thought of 40 MGD now it is 30 MGD and it may be 20 MGD also later because of this rough plastering and definitely the 'C' value going to get decreased. This is the technical opinion. in the case of pre-stressed concrete pipes this problem dose not arise because they used rubber gasket. I must also point out another great defect. Nearer the city borders instead of cement lined steel pipes cast iron pipes have been used. If cast iron pipes are used which has rough surface it is not only corrosive but the capacity to discharge will be less and people will have to pay more. The purpose of the whole scheme will be defeated if there is cast iron pipes. I have found that these cast iron pipes are used.

One more point I wish to make. One of the sub-standard works done here is, we can see from the records, that the diameter of the pipes after lining must be 48" to get 30 MGD of water. I myself have measured six pipes at different place and I find that instead of 48" in some places it is 49' diameter and in some places it is 45" diameter. It

may look simple but it is not so. The point is, if you have 49" diameter pipes you get 30 MGD water and if the diameter is less to that extent the supply will be less. The flow of water will be less then the entire work amounts to it is cheating us and the people. Why is this done? I would say that it is done only because the E.C.C. which is doing the work. is not in a position to do good work as far as interior lininig is concerned. Actually it is 1½" thick in some place. According to the specifications it has got to be something less then 1¼" lining. Why I am urging this is, the Government is paying more for getting less amount of water and they are also paying extra for the increased thickness of internal lining. In both ways the people of the State are cheated. It is not only a question of sub-standard work but deceitfuly work One more point is, in quite a number of place there is plastering on the top of the pipes but the plastering must be all round. Inquite a number of place it is not plastered below. When asked the pepole there they said it is not possible to do it because they have to dig deep trenches. I can never believe that they have dug trenches and done plastering below. There is also welding in the joints. I am not able to speak much on that because I am not in a position to say whether it is good or not. But a learned friend of mine vouchsafed that the contractors to whom is given this work have done welding externally. and that internally welding is not done. This has to be checked. If what I say is a fact, it becomes a serious matter. When any big project is taken up, whether it is in industry or Sharavathy or any other project, there is flow chart to show at different periods as what is to be done. I would like to now whether there is any flow chart here.

5-30 P. M.

Some where in 1969 it was prepareed for the Cauvery Scheme but I am afraid this flow chart is not being implemented. If you compare the flow chart along with the work that has been done, I am positive that work has not been done as per the chart. That means, not only that work is delayed but also it means extra expenditure for the Exchequer, As you know, the estimate sanctioned in 1969 by the Board was for bringing 80 MGD. of water at a cost of Rs. 38 crores. Of course, due to various factors. that was dropped. The project was changed to bring 30 MGD of water at a cost of Rs. 22 crores. That is what is being implemented now, By this shady deceitful and sub-standard work you are not getting 30 MGD. of water ; you will be getting only 20 MGD. of water and according to a recent statement made by the Board the cost would go up to Rs. 32 crores. That means, the rate will be three times higher while the quantity will be only one fourth. That means we will have to pay Rs. 6 for 1000 litres as against Rs. 1 which we are paying now. The people of Bangalore will not tolerate it. Supposing you subsidise it, is it correct to do so? Since the deal for the beginning and the work extended are shady and

(Sri M. S. Krishnn)

the work done is sub-standard, it is necessary that the whole thing should be referred to theVigilance Commission and further it is necessary that there should be technical personnel associated with the Vigilance Commission and not the Chairman of the Water Board or the engineers connected with this work. They must submit a report and if the report is satisfactory it is all right; otherwise, you should institute a judicial probe and the punish the guilty people and then only the people of Bangalore will be happy and satisfied.

† ಶ್ರೀ ಟಿ.ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ (ಕೋಟೆ). ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದಂತಹ ಕೃಷ್ಣನ್‌ರವರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕಂತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಕೃಷ್ಣನ್‌ರವರ ಹಾಗೆ ನಾನು ಕ್ವಾಲಿಫೈಡ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅಲ್ಲದಿ ಹೋದರೂ ಕೂಡ ೨೫ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂತಹ ೨೦೦ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲ, ನಾನು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತಹ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲ, ಪಾರ್ಟಿಗಳು ಅವರಾಗಿಯೇ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಕೃಷ್ಣನ್‌ರವರು ಆವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆನಾವು ಏನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ, ಅದನ್ನು ಅವರಗೂ ತೋರಿಸಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.

SRI M. S KRISHNAN :— I do not want it to be a conducted tour nor do I want to quarrel with people on the streets.

SRI T. R. SHAMANNA :— Courtesy requires that he should have come on that day. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡಲೇಕಾದರೆ ನಾವು ಕಂಡುದ್ದನ್ನು ಹೇಳಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಏನೂ ಇವತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಡಿಫೆಂಡ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ :— ಬೇಕಾದರೆ ಈಗ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬನ್ನಿ; ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ.

SRI T. R. SHAMANNA :— When the hon. Member has a right to say what he was seen I have also a right to say what I have seen. ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಮೂರು ಜನ ಶಾಸಕರೂ ಇದ್ದರು. ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನೋಡಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದನೆಯದು ವಂಸತಪುರದ ಹತ್ತಿರ ಮೊದನೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ನೂರು ಗಜ ದೂರ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಹೊರಗೆ ಫೀಲಾಗಿರತಕ್ಕುದ್ದನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಇವತ್ತು ಎಕ್ಸ್‌ಟರ್ನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ರಫ್ ಸರ್ಫೇಸ್ ವೆದರ್ ಕಂಡೀಶನ್‌ಗೋಸ್ಕರ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಳಗಡೆ ಸರ್ಫೇಸ್ ಸ್ಮೂತ್ ಆಗಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಕಳೆದ ೨೫ ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಬದಲು ಹೊರಗಡೆ ಸ್ಮೂತ್ ಸರ್ಫೇಸ್ ಇಟ್ಟರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಕ್ ಬರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಪೈಪುಗಳನ್ನು ರಫ್ ಆಗಿ ಹ್ಯಾಂಡ್ಲ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅಲ್ಲಿ ಫೀಲ್ ಔಟ್ ಆಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಪೈಪ್ ಫಿಸ್ಸಲ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಕೃಷ್ಣನ್‌ರವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅತಂಕಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಂಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಯ್ಯುಬಾರದು ಮತ್ತು ನಾವು ಮಾಡುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಯಾವ ವಿರೋಧನನ್ನೂ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವು ಒಂದು ಆರೋಪ ಮಾಡುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶ ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಮೊದಲು ವಸಂತಪುರದ ಹತ್ತಿರ ನೋಡಿದಾಗ ಹಾಗೆ ಫೀಲ್ ಔಟ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಹೊರಗೆ ಜಾಯಿಂಟ್ ಆಗುವಾಗ ಒಂದು ಕಡೆ ಇಳಿದು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಜಾಯಿಂಟನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನೋಡಿದೆ ವೆ. ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಮೂರು ಜನ ಶಾಸಕರು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ ನಾವು ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ವೆಲ್ಡಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ಆಮೇಲೆ ಸಿಮೆಂಟ್ ಪ್ಲಾಸ್ಟರಿಂಗ್ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆಮೇಲೆ ಸ್ಟೀಲ್ ಪೈಪಿಂಗೆ ಕೋಟ್ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಇ ಒಳಗಡೆ ಗಮ್ಮಿರಗ್ ಕೊಡುವಾಗ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹೇರ್ ಕ್ರಾಕ್ಸ್,

ಬಂದೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಕಾಲನುಕಾಲಕ್ಕೆ ಭರ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸಬ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ವರ್ಕ್ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ಪೀಲ್ ಔಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೇರ್ ಕಾಕ್ಸ್ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮೇಣ ಅದು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಏನೂ ತೊಂದರೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ರೂಫ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟರ್ ಬಂದರೆ ಸ್ಕೂತ್ ಆಗಿ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಆದ ಮೇಲೆ ತೇವ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಬ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದರೆ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಾಕಷ್ಟು ತ್ವರಿತವಾಗಿ, ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಸೂಪರ್‌ವಿಶನ್‌ನಿಂದ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಅಡನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲಸ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅನೇಕ ಕಡೆ ನೀರಿನ ಅಭಾವದಿಂದ ಕ್ಯೂರಿಂಗ್ ಸಾಲದು ಎಂದು ಹೆಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅಭಾವದಿಂದ ಕ್ಯೂರಿಂಗ್ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಶೀಲನೆ ಆಗಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಪೈಪನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಟೆಸ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಎಕ್ಸ್‌ರೇ ಟೆಸ್ಟ್ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಸಿದ್ದೇನೆ, ನಾನೂ ಸಹ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಲೈನಿಂಗ್ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೆ ಎಂದು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ವಾಟರ್ ಪ್ರಷರ್ ಹಾಕಿದರೆ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೇನೆ. ಹೋರಗಡೆ ಪೈಪ್ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ೧೦೦-೨೦೦ ಗಜಗಳಿಗೆ ಟೆಸ್ಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಒರಿಜಿನಲ್ ಕಾಸ್ಟ್ ೩೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ೬೦ ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್‌ಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆಗಿತ್ತು. ಈಗ ೩೦ ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್‌ಗಳಿಗೆ ೩೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವಾಟರ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ್‌ರವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಎಂದರೆ ಕಡೆಯ ಪಕ್ಷ ೪ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ೬ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ನೀರಿನ ಕಾಸ್ಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ; ಅಷ್ಟು ದರವನ್ನು ಕೊಡಂವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ನೀರಿನ ಬೆಲೆ ೬ ರೂಪಾಯಿಗಳಾದರೆ ಅದನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನೋಡಿದ್ದಾಗಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವೇನೋ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿತ್ತು. ಕೆಲಸಗಳು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಆಗಿತ್ತು. ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಂಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ : ಇದರ ಬಗೆ ಒಬ್ಬರು ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಒಬ್ಬರು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಕನ್‌ಸ್ಯೂಮರ್ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ :— ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಮತ್ತು ಸ್ಯುಯರೇಜ್ ಬೋರ್ಡ್ ವ್ಯವಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಾರಿ ಪ್ರಾಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇವತ್ತು ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ನಾನು ಮಾಡಿದಂಥ ಏನು ಆಪಾದನೆಗಳಿವೆ, ಏನೊಂದು ಕೆಲವು ಲೋಪದೋಷಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದನು ಪುನಃ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಯಾವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಮೇಲೆ ಆರೋಪಣೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು ಯಾರೇ ಇರಲಿ, ನನಗೇನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿಯಿಂದ ಇರತಕ್ಕ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರು ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರೋ ಅವರೇ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮುಂಚು ವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವ ವ್ಯವಹಾರ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದವನು ನಾನಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ನಾಯಕತ್ವ ಹಿಡಿದಿರತಕ್ಕ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ ಅವರು, ಅವರ ಪಕ್ಷದ ಹಿರಿಯ ಮುಖಂಡರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ, ಆದರೂ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಈಗ ಬಂದರು. ಅವರೂ ಸಹ ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಪ್ರೋಬ್ ಆಗಬೇಕೆಂದು. ಇವತ್ತು ನಮಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಬಾಧಕ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥನ್ ಅವರು ಹೇಳಿದರು, ಮೂರುವರೆ ವರ್ಷಗಳ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ ಅವರ ಅಪ್ಪಮಾಣಿಕತನದ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಇದು ಕರಪ್ಷನ್‌ಗೆ ತೌರುಮನೆಯಂತೆ ಆಯಿತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದು; ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಇನ್ನೊಂದು.

ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಅವರೂ ಸಹ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾನು ಆಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ಸ್ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನೀವೂ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ)

ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕಾಂಟೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆಯೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಒಂದು ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಲಾ ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಆರ್ಮುಗಂ ಅವರಿಗೂ ಹೇಳಿದೆ. ಆಗ ನೀವು ಹೋಗಿ, ನಾವು ಬರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂಬ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಬೇಡ. ಆದರೆ ನಾನು ಈ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮಗಳು ನಡೆದಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಇವೆಯೋ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ :— ನಾವು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿ ಕಡಿಮೆ ಟೆಂಡರ್ ರೇಟು ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ : ನಾನು ಅದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಂತಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಂಥವರ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಲಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ : ಈ ಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಟ್ಟು ನೋಟಿಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದನ್ನು ಕ್ಯಾನ್ಸಲ್ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ನೆನಪು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ ; ನಾವೇನೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರೇ ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ : ತಾವು ಹಿರಿಯ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು. ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಮಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಇವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದ್ವೇಷವೂ ಇಲ್ಲ

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ : ಹಿಂದೆ ನೀವು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೀರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ : ಅವರು ಯಾವ ಪಕ್ಷದವರೇ ಆಗಿರಲೀ ನಾನು ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೂತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವರು ಮಾಡುವ ತಪ್ಪನ್ನು ನಾನು ಡಿಫೆಂಡ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಕೂತಿಲ್ಲ. ಯಾರೇ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೂ ಅವರ ಮೇಲ್ಕೆಯೂ ಕೂಡ ವಿಚಾರಣೆ ಆಗಬೇಕು.

ಇದು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೋಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ನನಗೇ ನಾಚಿಕೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಿಪಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವಾಗಲಿ ನಾವಾಗಲೀ ಯಾರೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆದನ್ನು ಚುಟ್ಟಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಇದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಓದಿ ನೋಡಿ. ಬೋರ್ಡಿನ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಉದ್ದಟನದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಕೈ ಹಾಕಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಟಿಂಪರರಿಯಾಗಿ ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಅನಂತರ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕೈಹಾಕತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ತಾವು ಈ ದಿವಸ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ. ನಾನು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನ ಈ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಯಾರನ್ನೂ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ದಯವಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಶಾಸಕರ ಮೇಲೆ ಬೇಕಾದರೂ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆಸಬಹುದು. ಏನೋ ತಾಪತ್ರಯ, ಇಂಥ ಸದಸ್ಯರು ದುಡ್ಡನ್ನು ಕೇಳಿದರೆಂದು ಬೇಕಾದರೂ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಬರೆಸಬಹುದು. ಆದರೆ ದೇವರು ಅಂಥ ಹೀನಕರಪಾದ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಥ ಅವಕಾಶವನ್ನೇನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕೃತ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದೇವರ ಮುಂದೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಬಹುದೇ ವಿನಾ ನನಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಯಾರ ಮೇಲೆಯೂ ಟೀಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ನಾನು ಏನೋ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ಅಫಿಡೊಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಸದುದ್ದೇಶವಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ

ನಾನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವರು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರನ್ನೂ ಹಾಗೂ ನಾವು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದೆವೋ ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸ್ಪಾಟ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡೋಣ ಬನ್ನಿ, ಅಲ್ಲಿ ಪೈಪುಗಳನ್ನು ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡೋಣ, ಅದನ್ನು ಚೆಕ್ ಮಾಡೋಣ ಇದನ್ನು ಚೆಕ್ ಮಾಡೋಣ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಏನು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ? ನಾವು ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪರಣಿತರಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಪರಣಿತರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಇವರ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈಲಿರತಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕ ಏನಿದೆ ಇದನ್ನು ಬರದಿರತಕ್ಕವರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಒಪ್ಪಿದ್ದನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಫೂರ್ತಿರ್ಡ್ ಬರೆದಿರತಕ್ಕವರೂ ಕೂಡ ಒಬ್ಬ ರಿಟೈರ್ಡ್ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರೇ. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಬ್ಯಾಕ್‌ವರ್ಡ್ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೊಬ್ಬ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್, ಮೆಜಸ್ಟಿಕ್ ಸರ್ಕಲ್ ಮತ್ತು ಶಾಸಕ ಭವನದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ yellow journalism ಇದ್ದಂತೆ. ಈ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಒಹಳ ಕಷ್ಟ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಅವು ಸರಿಯೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಹಿಂದೆ ಅದೇ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಂದಿನ ನಿಮ್ಮ ನಾಯಕರೇ ಗಂಭೀರವಾದ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದೂ ಈಗ ಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಹೋಗಲಿ, ಅದರೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಪಾಟ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ಭಾವನೆಯ ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂಥ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಥಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ಸಭೆಗೂ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† SRI BASAVALINGAPPA (Minister for Municipal Administration).— Mr. Deputy Speaker Sir, I am greateful to my hon. friends Sriyuths Krishnan, Shamanna and Deve Gowda for offering constructive suggestions. I think on the 25th or 27th of last month, a similar question arose on the floor of the Legislative Council. Some of the Hon. Members exhibited some of the inbuilt cement pipes and then I had an occasion to answer them. But had they given me an opportunity and told me that they would be going to the places where the works are being done, I would have also accompanied them and I would have also satisfied myself about the verocity of the statement they were making.

6.00 P.M.

And, these pieces were also given to my hands. I made a suggestion that some of the hon. Members could accompany me and make inspection with the help of the experts. I fixed the date of inspection on 28th July 1972. Four Legislalators accompanied me. I gave invitations to the hon. Members Sri. M. S. Krishnan, T. R. Shamanna and the Leader of the Opposition of this House, who, for the reasons he has explained, could not accompany me. We went round the places of the works and the factory where the pipes were being treated and manufactured Neither I, nor mine officers interfered in the examination. We had put restraint on ourselves not to interfere in their examination of the pipes and the points where there were

(Sri Basavalingappa)

joints. After examination, the hon. Members who visited the place, including Mr. Ullal made a personal experiment of peeling off of some of the cement He was unable to peel off even the chip and then he said 'Why are you testing him?' 'Things are being done well. I am satisfied. I am sorry ; had I come along with the other Members, I would not have made that statement'. Hon. Member Sri T. R. Shamanna has given a testimony of his own and I do not want to add to what he has stated. Mr. Krishnan has raised certain doubts regarding the cementing of the exterior and the cement lining inside the pipe and the welding of the pipes at the joints and within the internal diameter. Mr. Krishnan has stated that this should be referred to the Vigilance Commissioner. As Mr. Deve Gowda has said, I am not an Engineer like Mr. Krishnan, nor can I go personally and tese things myself. I will read out certain things as to how this cement is being applied, how the pipes are being manufactured and how they are laid. These are some of the technical aspects of the matter and I crave the indulgence of the House. I hope that not only my honourable friends are satisfied but persons outside this House also are satisfied about what is being done in the Water Supply and Sewerage Board.

Sub :—Cement Mortar Lining of pipes for Transmission Main.

Internal protection to steel pipes by providing the cement mortar lining has been in vogue for nearly a century at least in countries abroad and it has come to common usage even in our country. The only special feature as applicapable to Cauvery Water Supply Project is that the size of the pipe involved is of a large diametre viz 48".

The thickness of lining for ihe transmission main viz., 25 mm has been arrived at as a result of careful study including a reference to International Standards and also field prototype investigations.

Each pipe lined by the Spinning machine is 25' in length. These pipes after they are laid in trenches are welded circumferentially to counter the possible damage to the lining inside the pipeline, while carrying out this field welding by heat transmission, care is taken to stop the lining about 2 inches short from the ends.

Once the pipes laid and circumferential joints are weld ed, this space of 4" between two consecutive pipes is lined by careful hand plastering for the same thickness and with the same proportion of motor Viz., 1 of Cement 2 of fine aggregate consisting of sand and crushed granite chips.

The curing of internal joints 25' apart is also very carefully carried out by inserting pre-fabricated frame for each joint with a small gap between the pipe and the top of the frame. This gap is well plugged by gunny and maintained wet by spraying of water. This process is meticulously carried out for a period of 14 days.

Thereafter these pipes are hydraulically tested in stricbes of 200-300 metres and before and after the test every joint is indvidually inspected and then only the lining is passed.

It will therefore be seen that this lining work constitutes an almost integral part of the pipe for its full life time, including joints and there is no chance whatever of the material constituting the lining getting seperated by the continuous flow of water. Finally, the service history of lining by Spun process adopted is an established process apart from its being reliable, workable and a safe proposition for the function expected".

The quality is maintained to the topmost standard. Each pipe is tested in detail before laying. The jointed pipe in the field are also tested for hydraulic efficiency. This being so, there is no chance of water to percolate from top or borrode the pipes. The lining is done as per British standard specifications. The Technical Adviser to the Government of India, Ministsy of Health who has seen this has expressed satisfaction about the quality of the job. The lining is decided in the field by preassures, even much above the working pressures and they have stood well wirhout any cracks. Hence, the fears expressed by the hon. Member is/not founded well.

Sir, I am thankful to the Hon'ble Member Sri M. S. Krishnan for one thing. But for such observations and but for such guide lines, I do not think the executive would work well. I am grateful to him. If all these defects pointed by Sri Krishnan were patently present in this venture, I think it is not worth while continuing this project at all. I may tell my Learned friend that all these things care well taken are of and they are kept in view and they are meticulously avoided. As I have already said about the entire venture, I think I am satisfied that the work that is being done is up to the specifications and accepted standards. And in order that my learned friend may feel assured once again in regard to this work, I have no objections even to take him with me and all those who are interested, along with my officers and any technicians whom they want. we may once again go and inspect the works and satisfy ourselves about it. Iam one with you in safeguarding public interest and in seeing that the public money is spent so as to pring to the people of the State the desired benefits.

SRI M.S. KRISANAN.—You know that one Junior Engineer recently died when he was inspecting the trenches duging the City. Was it according to specifications and who is responsible for that ? Is it not the Bangalore Water and Sewerage Board ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ನಾವೂ ನೀವೂ ಹೋಗೋಣ. ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಮಣ್ಣನವರ ಬರಲಿ. ತಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಸವಾಲು ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ ; ಅಲ್ಲಿ ಸಬ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ವರ್ಕ್ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಪ್ರೋಬ್ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳುತ್ತೀರಾ ? ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಈ ಹೌಸ್‌ಗೆ ನಾನು ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ

SRI B. BASAVALINGAPPA.—Sir, as I submitted earlier, I am not interested in protecting wrong things or in perpetuating substandard work. Much less I am interested in the word defrauding the public. I do not know whether he knows the meaning of word 'defrauding'.

SRI M S. KRISANA.—I know sufficient English, if not as much as you.

SRI B. BASAVALINGAPPA —'fraud' in legal phraseology if wrongful gain, to have something wrongfully depriving others. I do not think Government is interested in wrongfully depriving the public of what is their legitimate due in return for this huge expenditure, much less my learned friend Sri M. S. Krishnan. I am not interested. I want also to make one thing very clear on the floor of this House. I am not interested in protecting A B or C or officers who are working in the organisation. We came to power on 23rd March 1972.

SRI K. PUTTASWAMY.—May I know whether there is any arrangment for quality control independently of the authority in charge of the execution and if so, what is its report ?

SRI B. BASAVALINGAPPA.—As I submitted, there has been an independent quality control organisation in our Board independent of the officers working on the spot. This organisation will test the work that is being done. I do not think there is legitimate ground for any fear or apprehension to be entertained by the Hon'ble Members of this House I said there is an independent organisation to supervise the work that is being executed by the Executive Officers of the Board.

SRI K. PUTTASWAMY,—My question was whether there in any araangement for quality control and if so, whether they are in charge of quality control work as an independent authority in charge of execution ?

SRI B, BASAVALINGAPPA.—There is a quality control organisation in our Board independent of this. They are supervising,

SRI M.S. KRISHNAN.—It is part of the Board. It is not independent

SRI B. BASAVALINGA.—So, the apprehensions of my learned Friend Sri M S. Krishna that the citizens of Bangalore will perhaps have to drink water polluted with particles of cement dust and sand is far from truth and has no basis. Therefore, I am satisfied.

I thank my Learned Friend and every one else who has spoken on this once again. I have no objection to take the Hon'ble Members again to the work spot with technicians. I have alereadv taken friends and all the friends have been satisfied. Had Mr. H. D. Deve Gowda and Mr. M. S. Krishna accompanied me on that occasion, I would have arrangements to take with me technicians, had they made me to understand that they wanted to have such an arrangement. Even now it is not too late. We can go at any time. As I submitted earlier, I want to see that the public funds are utilised well and for the purpose for which they are meant ; and after the completion of the project, the people of Bangalore City should enjoy the fruits of this project ; they must also drink fresh water with every safety. With these few words, I conclude.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.— ನಾನು ಕ್ಲಾರಿಫೈ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈಪೊತ್ತು ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಏನು ಹೇಳುತಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಳೆ ದಿವಸ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದಪ್ಪ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಸಬ್‌ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ವರ್ಕ್ ತೋರಿಸಿದರೆ ಜ್ಯುಡಿಷಿಯಲ್ ಏನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ? From what little I know I can tell you ಅದರಲ್ಲಿ ಸಬ್‌ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ವರ್ಕ್ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ೧೨೦ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಸ್ಟೆಂತ್ ಇರುವುದರಿಂದ ಓವರ್ ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಆಗಿ ಇರಬಹುದು, ಕೆಲವು ಕಡೆ ೧೨೨ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಇರಬಹುದು. ಸ್ಪೆಸಿಫಿಕೇಷನ್‌ಗಿಂತಲೂ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ನೀವು ಅಪಾಲಿಜಿ ಕೇಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ — ಅಲ್ಲ ಸಾಬ್‌ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ವರ್ಕ್‌ನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಿಸುತೀರಾ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

SRI B. BASAVALINGAPPA —I have said that the Work is done according to specification.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಅದರಲ್ಲಿ ಸಬ್ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ವರ್ಕ್ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ ನಿವು ಜ್ಯುಡಿಷಿಯಲ್ ಪ್ರೋಬ ಮಾಡುಸುತ್ತಿರಾ ?

SRI B. BASAVALINGAPPA,—I have held out a promise to the Hon'ble Members that if they want, we will visit the spot once again, I can take them again,

SRI D. DEVARAJ URS (Chief Minister),—Let us not worry with the specification, We are not technical people. If it is found defective, we will take proper action,

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The House will now rise and meet at 1-00P.M. tomorrow.

The House Adjourned at Twenty Minut past Six of the Clock to meet again at one of the clock Fsiday the 4th August 1972.

WD 18317—GPB—550—12-6-73